

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szoros pént sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási pént sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, október 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- A nagy minisztertanács.
- A szakaszjegy megszüntetése az autobuszon.
- Az Acsev, és a város.
- Ujházy Andóft elítélték.
- Fehér Ipoly halála.
- Az aradi lődóház építése.
- Magyar nők és török urak.
- Bleriot kudarca Bukarestben.
- Lónyay grófnő házassága.
- Hatszáz ezer koronás család.
- Meghosszabbítják Szendrey Mihály szerződését.
- A város parlamentje.
- Megkínzott postaszolga.
- Vidám esetek.

Az új állomás.

Arad, október 27.

Az idomtalan, füstös bástyákra, a melyek az aradi vasuti állomás épületén szögellenek ki, a korhadtt fátőre, a mely alá szinte görnyedve húzódtak az új vasuttechnika hatalmas mozdonyai, — visszavonhatatlanul kimondták a pusztulás parancsát. Az új fővételi épületre ma megtartották az árlejtést, s az ezen kiadandó munkálatokhoz az új építő-évad elején hozzá is fogják.

Előregedett vágyaink között ez volt a legjobban égető, s ép az, a melynek teljesülésében a legkevésbé tudunk bizni. Boldogult Falk Miksán innét és tul minden országgyűlési képviselőnek becsületbeli kötelességévé tettük, hogy az új állomást kiküzdje. Bizonyára meg is volt egyik-másikban,

talán valamennyiben a tiszta szándék, hogy ezt kijárja. Nem lehetett. Egyszer ez, másszor az a város került előbbre. Meg is mondták, hogy melyik város kinek köszönheti az új állomást. Nagyvárad a Tiszáknak, Szombathely Széll Kálmánnak, Temesvár Fejérváry Gézának, — és így tovább. Mintha a pályaudvarokat nem a közlekedés, a forgalom igényei szerint kellene építeni, hanem annak sorrendjében, hogy egyes városoknak melyik politikus a protektora.

A mi protektorunk: a megbotránkozás volt. Lehetetlen volt végre pirulás nélkül nézni, tudni, hogy olyan nagy városnak, ipari és kereskedelmi középpontnak, mint Arad, ilyen állomása legyen. Külföldi vasutakon a tizedrangú állomásokon és megállóhelyeken is különb a felvételi épület. Eleinte magunk röstelkedtünk e miatt, szégyenkeztünk az idegen előtt, — később azonban fordítottunk egyet a dolgon: ha a Máv., a tekintélyére és modern berendezéseire büszke Máv. nem rösteli, hogy egyik üzletvezetőségének székhelyén ilyen állomása legyen, — mi nem szégyenkeztünk miatta. Végre ezután a Máv. is meg sokalta és most siet ezt a csunya foltot, ezt a vasuthombárt levakarni a magyar közlekedés térképéről.

A megvalósulás, a kétségtelen, biztos és vissza nem vonható megvalósulás fölött való öröm elfelejteti a várakozásnak hosszú évtizedeit, a

meddő kéregetésnek boszuságát és a szégyenkezést, amelyet miatta viseltünk. Növeli a vigasztalást, hogy az új fővételi épületben a közlekedés friss tapasztalatai és új vívmányai fognak érvényesülni. A tervek elkészítését már az az okos szempont vezette, hogy nem a sinek mellé rakott, tornyos, ciradás és freskós palota legyen, hanem az utas közönségnek minél több kényelmet biztosító vasuti fogadóház. Nem a szemnek való alkotás, hanem praktikus, modern pályaudvar.

A felvételi épület ügyének e mozzanatában, amikor a munkálatok kiadása fölött fognak dönteni, — kétségen kívül irányadónak kell lenni annak az elvnek, hogy a munkálatokat aradi iparosok nyerjék el. Az árlejtés eredménye szerint az aradi iparosok igényeiket kellő számmal érvényesítették is s alig hisszük, hogy a helyi és idegen ajánlatok között való esetleges különbözet olyan lenne, amely idegen iparosok megbízását indokolhatná. A helyi iparnak ez az előnye minden fölszólamlás nélkül is kell, hogy érvényesüljön, de ha szükségét látná, maga a város törvényhatósága követelje meg ennek a természetes és jogos előnynek alkalmazását.

Hovatovább nem lesz eléretlen vágya ennek a városnak. A Maros két pontján kiépített kőpillérek várják a reájuk nehezedő vasbordákat, amelyekkel az új vashidak valósággá

Egy Steinheil-ügy a XVII. században.

Csak napok választanak el bennünket immár a Steinheil-pör végtárgyalásától. Sok tekintetben érdekes az összehasonlítás egy másik, több mint kétszáz év előtt lefolyt bűnügygel. Abban is párisi nagyvilági asszony szerepelt, szép, művelt, körülrajongott, szerelmes, a kit a vén ura ellen elkövetett gyilkossági kísérlet bünszerzőségével gyanúsítottak. Őt is egy inas vádolta meg s egy imádója hajtott végre ellene az elfogatási parancsot. Reméljük, Steinheilné érdekében, hogy ezekkel vége is van a hasonlatosságnak, mert Madame Tiquet 1699. júniusban, az Urnapját követő reggelen a Gréve-téren lefejeztetett.

Egy metzi nyomdatulajdonosnak a leánya volt, — még egy hasonlatosság, hiszen Marguerite Japy is Keleten született — tizenöt éves korában árván maradt ötszáz ezer frank vagyonnal, a mi óriási összeg volt akkoriban. Több volt mint szép és a leggondosabb, legfinomabb nevelésű, így tehát hemzsegték körülötte azok, kik a kezére áhítottak. Nagyön válogatott kérdőkben s ugyancsak rosszul választott. Tiquet urat választotta, ki tanácsos volt a párisi parlamentben s a ki elkápráztatta őt királyi, de kifizetetlen ajándékokkal, a vén ruék tudós ékeskészlésével s a legfényesebb társadalmi pozíció kecségtető ígéretével. Igazában pedig szegény volt, mint a templom egere, ha-

rapós, mint egy veszett kutya és féltékeny, mint valami fogatlan, vén tigris.

Egy ideig talán mégis sikerült neki épen tartani a felesége illúzióit. Nem hihető, hogy az első években is boldogan éltek volna, de annyit tudunk, hogy nagyuri módon, fényesen éltek. Pompás palotájuk volt, benne egész szolgahad, szalonjukat a legelőkelőbb világ látogatta és két gyönyörű gyermek is hozzájárult ahhoz, hogy Tiquetné türelmesen várja a Madame la présidente címet, melyet férje vélegény korában neki kilátásba helyezett. De multak az évek, az asszony szépsége kifejezett teljes pompájában, a férj csak nem lett elnök. Társaságuk meg mindinkább vegyesebb s végre Tiquetné szíve is megszólalt. Egy kapitány a királyi gárdában volt a kiválasztott s a szerelmesek annyira nem keresték a homályt, hogy abban az elnéző korban is közbotrányt keltek s végül Tiquet klostromba akarta zárni a feleségét. Ki is eszközölt egy elfogatási parancsot, de elég vigyázatlanul megmutatta nejének, aki kikapta kezéből s elégette. A nevéssé vált férj most akképpen állott boszut, hogy saját palotájában tette fogolylyá az asszonyt s ő maga lett a börtönőre. Meghittebb szolgáit elkergette mellőle, így senki sem volt, ki által föntarthatta volna az összeköttetést a kedvesével és a szép Angélique kétségbeesett.

Szinpadi fordulat! 1699. első napján a tanácsost pár lépésnyire lakásától gyilkos merénylet éri. Őt golyótól találva összeesik, a merénylők elmenekülnek. Csodamódra magához

tér és Mme de Willemurhez viteti magát, hol a rendőrbiztos kérdéseire a vérveszteségtől gyöngye hangon felel:

— Csak egy ellenségem van, a feleségem. Nem is becsátja őt magához, s Angélique könyárban uszik és egyik barátja előtt fölkiált:

— En vagyok az, a kit ma megöltek.

Nem tudta szegény, mennyire igazat mondott. Fennon hangoztatta, hogy férje nem meri megnevezni befolyásos ellenségeit, kik az életére törtek s fölhasználja a közöttük levő családi viszályt, hogy őt tüntesse föl bünszerzőként. Visszautasította egy theatinus barát ajánlatát, hogy őt szerzetes csuhába bujtatva megszökteti és nyugodt arccal fogadta Defitta hadnagyot, kit azért küldöttek, hogy elfogja őt.

Defitta örülten szerelmes volt bele, de megmentésére semmit sem tehetett. Mikor együtt kocsi szállításra, még Tiquetné vigasztalta halotthalavány, reszkető imádóját. Gyermekétől érzékenyen vett bucsut, de attól fogva csak mosolyogni látták. Mosolyogva hallgatta a börtönben azt is, a mint fölolvasták neki, hogy valami Cathelain nevű ember jelentkezett a bíróságnál és azt vallotta, hogy ez előtt három évvel Moura portás Tiquetné nevében nála járt és pénzt ígért neki, ha férjét, a tanácsost meggyilkolja.

Mosolyogva tagadott és védekezett, de a parlamentet erősen nyugtalanította és izgatta az egyik tagja eilen elkövetett merénylet, sietették a pört s már június 3-án kimondták az

lesznek. Építeni kezdik az új pályaudvart és talán a közúti vasúttársasággal megalkudva, békét kötve, a villamos-vasut is teljesebbé megy. Mind olyan dolgok, amelyek más városban rég meg vannak; de Aradon talán azért tudunk ezeknek jobban örülni, mert tovább kellett böjtölni rájuk. Az álmok és vágyak évtizedei után a valóság esztendői következnek; az elérhetetlenek hitt ábrándok sorra testté lesznek s velük együtt kiformalódik a huszadik századnak városa; az az Arad, amilyennek lennie kell. +

A nagy minisztertanács.

Vihar a pártkörökben. — Hírek Justh Gyula lemondásáról.

Távirati tudósítás. Arad, október 27.

A nagy minisztertanács, amely elé politikai körökben feszült várakozással tekintettek, semmiféle meglepetést nem hozott. A miniszterek elhatározták, hogy a pártok vezetőivel tovább tárgyalnak a kibontakozás érdekében. Hogy ezek a tárgyalások milyen eredménnyel végződnek, aziránt kombinációba becsajtkozni egyáltalában nem lehet. Politikai körökben céltalanoknak mondják a tárgyalásokat.

Mai tudósításunk itt következik:

Justh Gyula lemond?

Fővárosi politikai körökben pozitív formában ma az a hír terjedt el, hogy Justh Gyula, a képviselőház elnöke már legközelebb le fog mondani elnöki méltóságáról. Ezek a hírek, — bár megerősítést nem nyertek — valószínűséggel bírnak.

Az egyik verzió szerint Justh Gyula november hó 3-ára okvetlenül összehívja a képviselőházat és ezen az ülésen indítványozza napirendre tűzteni a bankbizottság jelentését.

itéletet Tiquetnére, fejvesztést és összes javainak elkobzását, Moura-ra pedig a kötélhalált.

Nem a véres merényletért, mely nem bizonyult a vádlottakra, csak a három év előtti gyilkosságra való fölbujtásért hozták meg ezt a kemény ítéletet, mely fölbujtásnak pedig akkor semmiféle eredménye sem volt. Előbb a szép Angélique, ki mindent tagadott, kiváltatásnak vetették alá s ő nem bírván el a szenvedést, már a kisebb tortúra után is ráhagyott mindent a vallatásra. Csak mikor azt mondták, hogy a kedvese büntársá volt, védekezett szenvedelmesen:

— Hogyan közölhettem volna velem! Hiszen ha tervemet elárulom neki, elvesztettem volna becsületét, pedig az több volt nekem, mint az élet.

Az utolsó napokban Tiquet tanácsos Versaillesben a király elé járult, szinleg, hogy felesége számára kegyelmet kérjen, valósággal azonban csak azért, hogy az asszony elkobzott javait kunyorálja ki magának.

Mindenki megbotránkozott ezen, a nép sóhajtott és szitkozódott, de a parlament tagjai összetartottak; Tiquetnének meg kellett halnia.

Alig, hogy eltávolították a Gréve-térről az urnapi körmenet ünnepi díszítéseit, már hozzáfogtak a nyaktóló föllállításához.

Mielőtt a vesztőhelyre vitték az elítéltet, fehérbe öltözt, tartása méltóságos volt, gyönyörű vonásai teljesen nyugodtak. Arca negyvenkét esztendeje ellenére is üde és rózsás. Moura, kit melléje ültettek a kordélyra, könyezve mondta:

Javasolni fogja, hogy a jelentést a legközelebbi ülésen tárgyalják.

Kossuth fel fog szólalni az elnök javaslata ellen és nem lehetetlen, hogy ezen az ülésen nyílt szakadás áll be Kossuth meg a Justh-csoport között és Justh Gyula a Ház nyílt ülésén beadja lemondását.

A másik verzió szerint Justh még a képviselőház legközelebbi összeülése előtt írásban fogja beadni lemondását, azzal a megokolással, hogy november 7-én Makón beszámoló beszédet mond és ekkorra teljesen szabad kezutakar biztosítani magának véleménye nyilvánítására. Az elnöki tisztségről való lemondás után Justh, hir szerint, agitációs köruttra indul az országban.

Minisztertanács Kossuthnál.

Ma délelőtt féltizenegy órakor kezdődött Kossuth Ferencnél a minisztertanács, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklete alatt a kormány minden tagja részt vett. Kossuth Ferenc egészségi állapota ugyan már lényegesen javult, de azért még ágyban kellett maradnia s így a minisztertanács Kossuth hálószobájában folyt le.

A minisztertanácsban úgy látszik nagy események történtek, mert egy órakor becitálták az államtitkárokat is, akik közül Tóth János és Mezőssy Béla kevéssel egy óra után megérkezett.

A miniszterek nyilatkozata.

A minisztertanács iránt politikai körökben is igen nagy volt az érdeklődés, amit már az is elárult, hogy a Gresham-palota előtt képviselők és újságírók nagy csoportokban várták a tanácskozás eredményét.

A minisztertanácsból kiszivárgó hírek mind arról szóltak, hogy a kormány a király kivánságához képest a tárgyalásokat folytatni fogja. Ezek a tárgyalások két irányban fognak folyni: egyrészt a pártokkal folytatott tanácskozások során igyekeznek a megzavart harmóniát újra helyreállítani, másrészt Wekerlének lesz az a feladata, hogy a bécsi körökkel tárgyalva, valami engedményt mégis hozzon.

A minisztertanácsból elsőnek Andrassy gróf érkezett le. Természetesen az újságírók kérdéseikkel ostromolták meg:

— Ha én meghalok, sebaj! De ön, asszonyom, aki még fiatal és olyan szép, olyan jó...

Angélique válasz helyett a tömegre mutatott, mely mindenfelől ellepte az utat s derülten szólt:

— Nézze, Moura, mennyien kísérnek ki bennünket... ne busuljunk.

Hosszu, végtelenül hosszú volt az ut, közben zivatar kerekedett, dörgés és villámcsapás közben érték el a Gréve-terre. Itt Tiquetnének teljes felőrája maradt, míg Moura-n végrehajtották az ítéletet, s ő, miután pár kedves szóval bucsut vett hűséges szolgájától, elfordult, hogy ne lássa őt az akasztófán.

A vérpadot, a kétélű pallost, a feketével bevont gyászkocsit, mely elé az ő saját lovait fogták, s mely arra várt, hogy a kivégzés után holttestét kivigye a temetőbe, kíváncsian sorra nézegette.

Majd a hóhér fölszólítására kezét nyújtotta neki és nyugodt gráciával haladt föl vele a vérpad lépcsőin, zavar és gyöngesség nélkül. Mielőtt letérdelt volna, nyakáról fölsimítva haját, mosolyogva mondta:

— Jó lesz így, uram?

Három csapást mért reá a hóhér, míg az ő gyönyörű feje elvált a törzsétől. Bizonynyal reszketett az a sujtó kar a szánalomtól, mert a mint a kivégzés megtörtént, a hóhér mint egy őrtült futott le a vérpad lépcsőin s a tömeg dühös üvöltése közben eltűnt a sokaságban.

R. P. I.

— Nem tudok semmit se közölni — mondotta Andrassy kitérőleg — a miniszterelnök talán bővebben nyilatkozik.

Szász József képviselő ezzel a kérdéssel fordult Darányi Ignáchoz:

— Igaz az kegyelmes uram, hogy elakarsz menni, nem várva be a kabinet felmentését?

A miniszter pillanatnyi gondolkodás után így felelt:

— Mindannyian elmegyünk.

Nemsokára jött Wekerle Sándor, aki midőn meglátta a képviselők és újságírók hatalmas csoportját, ijedt arcot mutatott.

— Jézus Mária! — mondotta tréfás kétségbeeséssel — mi van? Uram, — fordult az újságírók felé, — a helyzetről tanácskoztunk. Miről is tanácskozhattunk volna másról?

— Igaz, — kérdezte egyik újságíró Wekerlétől, — hogy az igazságügyi tárca után a földmívelésügyi tárcát is átveszi kegyelmes uram?

— Dehogyan veszem! Nem is volt erről szó. Mit gondolnak az urak, az egész miniszteriumot én veszem át?

A miniszterelnök ezután elmondotta, hogy a közeli napokban nem szándékozik Bécsbe utazni.

A minisztereken kívül, — mondotta Wekerle — más politikusokkal is tanácskoztunk és tanácskoztunk.

A kormány hatvanhetes tagjainak távozása után Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Mezőssy Béla és Tóth János még hosszasan tanácskoztak egymással. — Hir szerint az intéző bizottság összehívásáról volt szó. Ezzel kapcsolatban több fontos kérdés is szóba került, amely a függetlenségi pártban megoldásra vár.

Izgalom a pártkörökben.

Ejjel jelenti tudósítónk: A függetlenségi pártkörben ma este számosan voltak fenn. A megjelent képviselők közül többen rossz néven vették, hogy a kormány ma sem hozott semmiféle irányban határozatot.

— Sohasem megy el ez a kabinet — mondotta egyik képviselő. Ha majd a miniszterek mind eltávoznak, közülök egy ember a saját kezébe fogja egyesíteni az összes tárcákat.

Kmety Károly kijelenti, legközelebb indítványt fog előterjeszteni, hogy azokat a függetlenségi képviselőket, akik a pártból való kilépésre, vagy egyáltalában a 67-esekkel való fúzióra agitálnak, zárják ki. Holló véleménye szerint ezt a legközelebbi pártértekezleten kell szóvá tenni.

Ezután az általános politikai helyzetről beszéltek. Örömmel hallották a párt tagjai Glac Antal biharmegyei főispántól, hogy Tiszák a legkorrektebbül viselkednek és szó sincs arról, hogy Tisza gróf most hajlandó lenne Andrassyt támogatni. Tisza a választói reform megalkotása előtt nem vesz részt semmiféle politikai akcióban. Pártja egy része talán megteszi ezt, de Tisza semmiesetre se.

Az alkotmánypártban nagy izgalommal tárgyalták a képviselők a „Magyarország” egy mai cikkét, amelyben „Elégedetlenség az alkotmánypártban” cím alatt az alkotmánypártnak egy állítólagos tekintélyes tagja azt írja, hogy a pártban nagy az elégedetlenség és ha ő — a cikkíró — kilépne, 30-40 képviselő követné.

A cikket nem vették ugyan komolyan, de Eszterházy Mária gróf orsz. képviselő, a M-g szerkesztőjéhez mégis a következő levelet intézte:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Becses lapjának október 27-iki számában „Elégedetlenség az alkotmánypártban” címmel cikk jelent meg, az alkotmánypárt egy nagy

befolyásu tagjának kijelentése nyomán. Azon alkotmánypárti tagtársamat, aki ezen kijelentést tette, tisztelettel felkérem, ha mint tisztességes ember állja szavát, nevezze magát, hogy ellene a kizárási indítványt beadnassam.

Tisztelettel
Eszterházy Móric gróf.

A szakaszjegy megszüntetése az autobuszon.

12 filléres viteldij.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Holnaptól kezdve a közgyűlés határozata következtében tizenkét filléres egységes viteldijak lesznek az autobuszon, megszűnik a kedvezményes jegy intézménye és megszűnik az autobusz-körforgalom. A felügyelő-bizottságnak erre vonatkozó előterjesztését és a forgalom megnagyobbítására vonatkozó javaslatát Lócs Rezső gazdasági tanácsnok ismertette. A szakértőkből álló bizottság befejezte működését, megvizsgálta az üzemet és a körülményekhez képest mindent rendben talált, de konstata, hogy a sok kiadás azért van, mert nincsen megfelelő gárázs és ennek is hiányos a felszerelése.

A bizottság foglalkozott a félévi mérleg beterjesztésének kérdésével is és arra a meggyőződésre jutott, hogy ilyen mérleg beterjesztése kivihetetlen, mert nem lehet évközben anyagleltárt készíteni, ami nélkül mérleg el sem képzelhető. A bizottság megállapította, hogy a jövőben egy kocsikilométernyi ut 42,5 fillérbe kerül, ami az eddigi kiadáshoz viszonyítva 11 fillér megtakarítást jelent.

A bizottság a jövőre nézve több javaslatot terjeszt elő. Az első az, hogy az állomás és a Szabadság tér között állandóan 6 kocsik közlekedjen 5—6 perces időközökben 12 filléres menetdíjjal. Ez alapon a minimális évi tiszta jövedelem 28 ezer korona lesz.

A második javaslat az, hogy a kedvezményes jegyek és havi bérletek megszüntetessenek, továbbá szüntessék meg a külső körforgalmat is, minthogy a körforgalom lebonyolítására nincsen elegendő kocsik.

A harmadik javaslat a személyzet fizetés-rendezésére vonatkozik. E szerint január hó 1-től a személyzet fizetése a következő volna: a sofőr az első két évben napi 3 korona alapfizetést kap, továbbá 1 fillér kilométerpénzt, a műhelyben 10 fillér munkapénzt; két év után a kilométerpénz egy fél fillérrel emelkedik, újabb 3 év után pedig 2 fillér lesz; a kalauz kap napi 2 korona alapfizetést és egyharmad, kétharmad, 1 fillér kilométerpénzt az első 2 évben, illetve 2 év után, illetve újabb 2 év után.

Az utolsó javaslat az utirányra vonatkozik. A javaslat szerint az autobusz ne a rendes nyolcast írja le a viaduktnál, hanem a jövő és menő kocsik egyazon uton közlekedjenek.

Sarlot főkapitányt ezt aggályosnak tartja a torlódás miatt, viszont Szathmáry János épen azt tartja veszélyesnek, ha az autobusok a viadukt alatt közlekednek.

A közgyűlés a tanács pártoló előterjesztése alapján a bizottság javaslatát egyhangúlag elfogadta és megbizta Szathmáry Károly fizemigazgatót, hogy az intézkedéseket még a holnapi napon megtegye. A közgyűlés végül Szathmáry János indítványára Sármezey Endrének, Zinner Gyulának és Dicker Józsefnek, akik a bizottságban mint szakértők működtek, köszönetét fejezte ki.

Az Acsev. és a város.

A polgármester nyilatkozata a közgyűlésen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Arad város mai közgyűlésének elején a tisztviselői fizetésrendezés előterjesztésekor Varjassy Lajos polgármester hosszabb nyilatkozatot tett a város híreire vonatkozólag, melyek az Aradcsanádi egyesült vasutakat a város érdekei ellen való működéssel vádolták meg.

A közgyűlésnek erről a részéről itt adjuk tudósításunkat:

A fizetésrendezés előterjesztésénél Varjassy Lajos polgármester szólalt fel. A fizetésrendezési javaslat ama részére vonatkozólag — ugymond — amely az Acsev. adómentességének lejártáról emlékezik meg, egy bejelentést óhajtok tenni. Mikor a javaslat indokolásának ezt a részét Fábry Sándor dr., az Acsev. vezérigazgatója olvasta, előzékenységből — mert ez nem volt kötelessége — felkeresetten-gem és bejelentette, hogy a kormány az Acsev. kérelmére a vasutársaság különböző időpontokban lejárt adómentességét egyesítette és azoknak egységes időpontját 1913-ban állapította meg. Ezt a kedvezményt valamennyi különböző időben kiépült vasut számára törvény biztosítja. Miután a kereskedelmi kormány e határozata a minisztertanácstól helybenhagyva már a törvényhozás előtt van, mely azt eddigelé csupán a politikai helyzet miatt nem tárgyalta, azt nekünk is figyelembe kell vennünk. Ennyit tartottam szükségesnek ez ügyben bejelenteni. (Helyeslés.)

— Ugyancsak a múlt napokban egyik helybeli ujságban közlemény jelent meg arról, hogy az Acsev. igazgatósága meggátolta a máv. üzletvezetőségi palota felépítését. Kötelességemnek éreztem erre vonatkozólag is eljárni és felvilágosítást szerezni a valódi tényállásról. Először is Fábry Sándor dr. vezérigazgató urhoz fordultam felvilágosításért. Fábry dr. előttem a következőket jelentette ki:

— Az államvasutak igazgatósága azzal a kérelemmel fordult az Acsev. hez, miszerint tekintettel arra, hogy az üzletvezetőségi épület építését valószínűleg még a jövő évben sem fogják megkezdhetni, mert a kereskedelmi miniszter e tekintetben még nem döntött, az üzletvezetőségnek pedig az Acsev. palotában bérelt helyiségekre szüksége van, a bérletet velük az Acsev. hosszabbítsa meg.

— Az Acsev., — folytatta a polgármester — bár nem érdeke, hogy a bérszerződés meghosszabbíttassék, mert amint tudomásomra hozták, a máv. 13 lakás és 117, helyiség fejében összesen 20,300 koronát fizet és vállalja még a jókarban-tartást is, másképpen pedig e helyiségeket sokkal előnyösebben értékesíthetné, az Acsev. — mondom — mégis teljesítette a máv. igazgatóságának kérelmét. Kijelentette továbbá Fábry Sándor dr. azt is, hogy felhatalmaz a törvényhatósági bizottság

színe előtt annak kijelentésére, hogy az említett lapban megjelent hír *semmiféle alappal nem bír.* Ugyanekkor Fetter Géza helyettes üzletvezető ezeket megerősítve kijelentette előttem, hogy a kereskedelmi kormány egy nagyobb beruházási kölcsön megadására nézve a törvényhozáshoz fordul és ebbe a kölcsönbe van felvéve az aradi üzletvezetőségi épület költsége is. Tehát az üzletvezetőségi palota építkezéséhez csak akkor foghatnak, ha a törvényhozás ezt a kölcsönt megszavazza, addig pedig az üzletvezetőségnek az Acsev. palotában bérelt helyiségekre feltétlenül szüksége van, így az Acsev. az üzletvezetőséggel szemben csak előzékenyen járt el, mikor a bérletet meghosszabbította. Azon jó viszonyt fogva, melyben az Acsev. Arad várossal mindig volt és amelynek a jövőben való fenntartása véleményem szerint nagy gazdasági érdeke ennek a városnak, ezeket tartottam szükségesnek bejelenteni.

A polgármester bejelentését a közgyűlés egyhangú és élénk helyesléssel tudomásul vette.

Ujházy Andort elítélték.

Elégtétel az aradi kereskedőknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztárnak, amikor még Szántó Izidor volt az élén, hivatalos lapja volt a Délmagyarországi Hiteltudósító, amelyet a bank azóta szintén letartóztatott főkönyvelője Ujházy Andor szerkesztett. A szaklapnak volt egy Tudósítási jegyzék című rovata, amely ily bevezetéssel jelent meg: „Az e rovatban közölt személyek és cégek vagyoni viszonyaiban kedvező, vagy kedvezőtlen változás állott be. Előfizetőinknek válaszbélyeggel ellátott kérdőzködéseire a felvilágosítást megadjuk.”

Egyszer azután Ujházy Andor valami husz aradi jónévű kereskedő nevét közölte a rovatban, akiket részben vagyonbukottak, részben szökésben levők, részben a notórius eladódottak társaságában tüntetett fel. Az illető kereskedők ebben sérelmet láttak és az Aradi Kereskedők Köre kezdeményezésére együttes eljárásra határozták el magukat. Ügyvédjük útján nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés miatt feljelentést adtak be Ujházy Andor ellen, kereskedői becsületük megsértése címén.

Az aradi királyi törvényszék vizsgálóbírája és vádtanácsa nem rendelték el a vizsgálatot, de felfolyamodás következtében a nagyváradi ítélőtábla ezt elrendelte. Ma volt ez ügyben a tárgyalás Bittó József bíró elnökele alatt.

Ujházy Andor — akit a tárgyalásra szorongos fogházörök kísérték fel, — azzal védekezett, hogy hasonló irányú szaklapokban, amelyeknek az a céljuk, hogy a kereskedőket a hitelviszonyok tekintetében informálják, az ilyen rovat vezetése mindenütt szokásban van, anélkül, hogy ezért büntető uton felelősségre lennének vonhatók. Ő — ugymond — senkit meg nem sértett és nem rágalmozott, csak igaz adatokat közölt a lapjában. Kérte felmentését.

A panaszos kereskedők jogi képviselője Sugár Jenő dr. enyhe ítélet kiszabását és a joggal fölhozható súlyosító körülmények mellőzését kérte, mert az érdekelt kereskedők csak azt akarják, hogy a vádbeli cselekmény bírói ítéletben becsületsértésnek minősíttessék és hogy a hasonló közléseknek eleje vétséssék.

A bíróság hét rendbeli nyomtatvány után elkövetett becsületsértés vétségében mondotta ki Ujházy Andort bűnsnek és ezért hétszer 40—40 korona fő- és hétszer 20—20 korona mellékbüntetésre, nem fizetés esetén 42 napi elzárásra ítélte. Ujházy az ítélet ellen felebezett.

Fehér Ipoly halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A magyarországi bencés-rendnek és a magyar tudományos világnak gyásza van:

Fehér Ipoly pannonhalmi főpát ma reggel pannonhalmi lakásán meghalt. A tudományos képzettségű, nagyműveltségű főpásztor hosszú ideig volt tankerületi főigazgató Szegeden s így a délvidéki középiskolák növendékei közül sok ezren ismerik őt. Általában szigorú férfinak ismerték a főigazgatása alatt végzett növendékek, de tudták róla, hogy nem rideg lelkű és a gyöngye tanulókkal szemben nagy elnézéssel viseltetik.

Egyik volt szegedi piarista gimnáziumi tanuló jegyezte föl róla a következő jóizű történetet:

Egyszer meglátogatta a szegedi piarista gimnáziumot, ahol Fekete Ipoly tanár osztályában is vizitelt. Fekete Ipoly elmondotta a főigazgatónak, hogy az ő osztályában, a VII-ben van egy diák, aki bármely magyar verset, vagy újságcikket folyékonyan lefordít latinra. Amikor a főigazgató belépett a VII. osztályba, éppen akkor kézbesítették Fekete Ipolynak az azipi újságot.

— Itt van a friss lap, — mondta a tanár — ha kívánja főigazgató ur, az a jó diák azonnal lefordítja a vezércikket latinra. Teljesen folyékonyan fordít.

Ekkor már a jó latinista ki is ment a főigazgató elé és várta a parancsot. Fehér Ipoly azonban mosolyogva mondta:

— Eredj csak szépen vissza a helyedre fiam. Ha te olyan jól tudsz latinul, akkor föléletes, hogy felelj. Inkább azokat szeretném hallani, akik nem tudnak jól. Lássuk csak, mit tudnak a rossz tanulók.

És sorra kiszólitotta a rossz tanulókat.

Fehér Ipoly hosszabb idő óta betegeskedett. A napokban fönt volt a fővárosban, hogy belső bajáról tanácskozzék egy híres orvos tanárral. Az őszintén megmondta neki, hogy baja gyógyíthatatlan.

Az elhunyt főpát élettörténete a következő:

Fehér Ipoly született 1842. április 11-én Viskan, Hontmegyében. Atyja Esterházy gróf uradalmi tisztartója volt. Teológiai tanulmányait befejezve, 1865-ben áldozár lett. 1864-től 1874-ig Pannonhalmán bencés tanár volt. 1874-ben az esztergomi főgimnázium igazgatójává, majd 1882-ben a szegedi tankerület főigazgatójává neveztetett ki. Midőn Vaszary Kólos elfoglalta az esztergomi érseki széket és Magyarország hercegprímásává lett, Fehér Ipoly lett utóda a pannonhalmi főpátságban. Számos tankönyve és közoktatásügyi munkája forog kézen. Kitűnő szónok. Beutazta majdnem egész Európát és a Balkán országokba is el látogatott. Valóságos belső titkos tanácsos, a II. oszt. vaskorona-rend és a Ferenc József-read lovagja, főrendiházi tag, a szerb kir. szent Száva-rend középkeresztese, tiszteletbeli tagja a m. tudományos akadémiának, másodelnöke az országos közoktatási tanácsnak.

Magyar nők és török urak.

Kalandok Budapesten és Szegeden.

Egy idő óta a főváros tarkaságába egy új szín keverődött: a fez és turbánban járó új-törökök. Kedves, szimpatikus emberek ezek a barna, mélabus ábrázatu törökök, akiknek az arcára mintha lerajzolódott volna a nagy megrendülés, ami az utolsó időben nemzetüket érte.

Csakhogy a törökök tudnak vidámak is lenni és leszakítani minden órának virágait.

— Ha Budapesten vagyok, a Kelet legmúlósabb városában — mondta egy fiatal ifjútörök — miért ne tudjam meg, milyen az élet Budapesten éjszaka. E gondolat az agyában őgylgett a köruton, amikor a véletlen egy fiatal utóánjáró hölgyet küldött elébe. A nő ránézett, nem úgy, amint már utóán néznek szórakozottságból egymásra az emberek. Tüzes tekintet volt ez, megejtő, a barna fiatalember egy pillanatra megállt. A csábos kacintás megismétlődött, a leány a turbános alak felé közeledett és megszólította a férfit. A töröknek feltűnt a modor, de — gondolta — hiszen itt kulturvárosban van, csak Konstantinápolyban olyan elmaradottak az emberek; hogy ott még a nőket sem szólítják meg. A megszólítás németül történt, ama bizonyos minta szerint, amellyel minden férfit üsalogatnak, aki esti tíz óra után egyedül jár a pesti utcán.

A török elesábitotta magát. A leány megígérte neki, hogy viszi most mindenfelé; megmutatja neki az éjjeli életet, amely káprázatosabb itt, mint ahogy aat a keletiek tüzes faniázija elképzelné tudja. A török pedig ment, ment orfeumból-orfeumba, az egyik zenés helyről a másikba. Látott mesebeli művészeket, táncokat, vidám, dőzsölő embereket, akiket menyországba ringatott a tilalmas ital.

— Istenem, — gondolta magában — szent Allah, ha én is érezhetném ezt a mámort. Talán meg is bocsátaná a Próféta nekem, hiszen nem vagyok otthon a hívők között. Itt vagyok vendége a gyauroknak, meg is sértem őket talán, ha nem respektálom a szokásaikat.

Akkor már jóval éjfél után volt, amikor ezt gondolta és a nő kitalálta a gondolatát.

— Ha már fogtam törököt, akkor viszem őt a magyar paradicsomba — válaszolta gondolatban a nő, akinek egyébként a vendégek számára „Elza” volt a neve.

Elza tehát egy borozóba csábitotta barátját. Ettek és ittak. Mind a ketten ittak. Francia pezsgőt, egri bikavért, szamorodnit és gyöngyöző rajnait.

Ezeragyj káprázata. A török hátradólt a karosszékben és karjai közé kérte a leány fejét, amit vonakodás nélkül meg is kapott. És ebben a gyönyörrel teli állapotban lepte meg őket a főpincér.

— Fizetni kérem, hajnalodik, söprik a helyiséget. Zahlen, zahlen!

A gyönyör megszakadt egy időre. A török minden zsebében kotorászott. Semmi, semmi. Ami nála volt, az eluszott már előbb. Csak a mellényzsebéből szedett egy török nikkeldarabot elő, egy metalnikot, aminek öt fillér az értéke.

— Mi a fizetni valóm?

— Kilencven korona.

A vendég átadta a nikkeldarabot a fizetőpincérnek és hozzátette:

— Ami visszajár, az az ön trinkgeldje.

Általános elképedés. Pincérek, gazda, feltaláló leányok, tüzelegény, szakácsné, mosogató- és illemhölgy odatesortosult a török köré. A szomszédasztal egy-két elázott embere is megjelent. Su-

lyos helyzet. Egy percre mély csönd. Vihar előtt vagyunk.

A vihar pedig nem tört ki. Elza föltalálta magát. Félrehívta a főpincért és kifizette a lakomaszámlát a magáétól. A metalnikot a leány kiváltotta, karonfogta a törököt és hazavitte szállóbeli lakására.

Reggel kijózanodott a török. Valami derengett előtte metalnikról, számláról, vasvilla szemekről. Elza az eszébe juttatta és megmagyarázta az ügyet. A török meghökkent. Egy huri fizetett helyette! Hamarosan hordárt kéretett föl és elküldte a vacsora árát aranyokban a borozóba. Amivel Elza fizetett, azt visszakéri. A kérését teljesítették. Papír és ezüstpénzt kapott vissza.

A pénzhez nem nyult hozzá a török, odaadta a leánynak és megtoldotta egy százás bankóval. Azonkívül megszerezte magának a leányt is, aki most már osomagol és holnap vasutra ül, hogy Szalonikibe utazzon, ahol törökjének az első háremhölgye lesz.

Amiből az a tanulság, hogy Pesten is lehet még törököt fogni.

A törökországi vendégek látogatása alkalmából, pikáns kalandja akadt egy effendinek Szegeden.

Ugy történt az eset, — amelyet maga a török mesélt el ma a szegedi állomáson, — hogy piros fezes testvérünknek megtetszett két hölgy a korzón. Mikor a vendégeknek a Széchenyi-tér nevezetességeit mutogatták, nagy közönség hullámozott a téren és a Kárász-utcán. A törökök barátságosan mosolyogtak a szép nőkre, egyik-másik pedig, aki már Magyarországon való tartózkodása alatt elsajátított valamit nyelviüinkből, ártatlan megjegyzéseket is tett. Az a török is, akiről itt szó lesz, derűs arccal mondogatta a szegedi nőknek:

— Éljen Szeged magyar szép lány. Szép, szép!

Érdekes keleti arcu törökünk addig ismételtette megjegyzéseit, míg két, együtt sétáló hölgy közül az egyik kacéran válaszolt vissza:

— Maga is szép.

A török visszafordult. Megértette a választ. Majd pedig, mikor a hölgyek nevetve visszaneztek a tarka ruhájú effendire, az „modernül”, hogy ne mondjuk: magyar szokás szerint, utánuk kullogott. Szóval ismerkedni akart. Hogy mily mértékben sikerült neki az ismerkedés, legjobban bizonyítja az, hogy a török vendég tizenkét órával meghosszabbította szegedi tartózkodását. Elmaradt a küldött-még tagjaitól és csak másnap utazott utánuk Budapestre.

Mi történt a törökkel azalatt? Talán sohasem tudtuk volna meg, ha ő maga kissé indiszkrétebb lett volna. De nem volt. Egyik vasuti tisztnek ugyanis, aki elmaradása miatt érdeklődött, tört németességgel elárulta, hogy két hölgy vendége volt itt tartózkodása óta.

— Megszerettük egymást mind a hárman, — mondta kedves mosolygással.

— Mind a hárman? — kérdezte meglepetten a vasuti hivatalnok.

— Igen, a Kossuthól (a szobortól) elmentünk.

— Hová?

— Sört és pezsgőt inni, mulatni. Igen.

— Hogy tudtak beszélni?

— Szemünkkel, szép szem van szegedi nők.

Nagyon jó szerelmesek, jobb, mint török.

— És aztán hová mentek?

— Az ő nagy házába, lépcsőkn.

— Mind a hárman?

— Persze, csak ketten ők és én. Kedves, nagyon kedves szép magyar nők. Sajnálom elmenni. Vendégszeretők, adtam nekik ajándékba török emlékpénzt.

— Szóval, jól mulatott?

A török erre titokzatosan mosolygott. Majd elkedvetlenül jegyezte meg:

— Sajnálom, hogy nem lehet elvinni szép szegedi nőket Szalonikibe.

— Miért?

— Nekem egymagamnak van három feleség, nekik meg kettőnek van három-három ember...

A vonat fűtült, a töröknek be kellett szállni. A vasuti liszt elkísérte egész a fülkéig, ahol a derék török a következő véleményének adott kifejezést:

— Rosszul csúálják lovagias magyarok, hogy egy szép nőnek sok udvar (udvarló) van. Nekem kevés volt a kettő is — mulatni velük.

Az aradi iudóház építése.

A pályázók névsora.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Ma déli 12 órakor járt le az a pályázati határidő, amelyet a Máv. igazgatósága az aradi állomáson létesítendő felvételi épületek munkáinak végrehajtására kiírt. A pályázók az ajánlatokat a Máv. igazgatóság építési és pályafentartási főosztálya titkáránál Budapesten nyújtották be.

Ajánlatokat lehetett tenni a kiirási művelethez tartozó költségvetésekbe felsorolt összes munkákra, vagy pedig az egyes munkanemekre elkülönítve is, nevezetesen külön-külön:

- I. a föld, kőműves és elhelyező munkára,
- II. a kőfaragó munkára,
- III. a vasmunkára,
- IV. az ácsmunkára,
- V. a bádógos munkára,
- VI. a tetőfedési munkára,
- VII. az asztalos munkára,
- VIII. a lakatos munkára,
- IX. a mázó munkára,
- X. az üveges munkára,
- XI. a szobrász munkára,
- XII. az amerikai padló munkára,
- XIII. a csatornázási és vízvezetési munkára,
- XIV. a kályhás és takaréktűzhely munkára.

Az összes munkákra ajánlatot tettek:

Szántay Lajos Arad	667.461 kor. 30 fill.
Steiner József Arad és Frim Mór mérnök együttes ajánlata	680.110 kor. 15 fill.
Fodor és Reisinger Arad	690.257 kor.
Kotsis Lajos Arad	720.555 kor. 70 fill.
Ungár Mór mérnök Miskolc	736.916 kor.
Grünwald testvérek Budapest	762.042 kor.
Szarvas Sándor mérnök Budapest	774.138 kor.
Móris Vilmos mérnök Budapest	799.202 kor.

Kőműves munkákra ajánlatot tett Frik József Arad 337.516 korona 54 fillér összegben, kőfaragó munkákra 57696 korona 20 fillér, ácsmunkákra 47015 korona 13 fillér, szobrász munkákra 2364 korona összegben.

Ajánlatot adott még be, bádógos munkákra Mártonffy Viktor Arad, üveges munkákra Szabó Albert Arad. Különböző iparos munkákra: Mairovich Emil Arad, Kohn József, Czeiler és Szathmáry, Scheffer Richárd, Sebesi Ferenc, özvegy Wágnerné, Czeiler István, Nagy Adolf, Veszeli Pál, Bräuner Vilmos, Juhász István, Gönczö és Katona, Szilágyi és Társa, Stoll Béla, Husserl Manó, Ma-

gyar benoid gázgyár, Urbán Endre, Weitzer János-féle waggongyár és még több aradi iparos.

A Máv. igazgatósága az ajánlatok átszámítása után fog dönteni, hogy a munkálatok végrehajtásával melyik ajánlattevőt bizza meg.

Megkínzott postaszolga.

A budapesti postalopás.

Távirati tudósítás.

Arad, október 27.

Megirtuk, hogy Hima Sámuel budapesti postaszolgát, akit a harmincezer korona ellopásával gyanúsítottak, a rendőrség szabadon engedte, mert ártatlansága kiderült.

Hima most egy újságírónak a következő különös dolgokat mondta el arról, hogyan bántak vele fogóságának ideje alatt.

— Folyton hurcoltak a detektívek a rendőrségről a hivatalba és vissza. Mindig azt mondták, hogy csak az újságírókkal nem szabad érintkezni, s gyakran nagy kerülőt is tettek velem az uton, nehogy olyan helyen menjek, ahol esetleg újságírók megláthatnak. Amikor látták, hogy nem lehet ellenem bizonyítékokat szerezni, Sárközi meg Beck detektívek rám rontottak a cellában:

— Maga lopta el a pénzt. Jobb lesz, ha mindent beismer.

— Artatlan vagyok, — mondtam.

— Ne hazudjon, vallja be bűnét, — mert rossz világ jár mindjárt a postásokra.

Lefogattak két detektívvel, megkötözték a kezemet a csuklónál egy szíjjal és úgy húztak a földön, hogy a hus is leszakadt a karomról.

Amikor még erre se vallottam, azt mondta Sárközi detektív:

— Az én szíjam sokkal vékonyabb, azt kell elővenni.

Es erre megismételték a kínzást, amelyet később még fokoztak is. Egy másik szobában valami zöld asztalra ültettek. Megkötözték a nyakamat és a plafon fele húztak, a lábamat pedig lefelé rángatták úgy, hogy azt hittem szét szakad a testem.

— Artatlan vagyok, — kiáltottam, auire ők ezt felelték:

— Ezt már olyanok is mondták, akik később bevallották a bűnüket.

Amikor némileg magamhoz tértem, fölvezettettem magamat Eperjesy kapitányhoz és elpanaszoltam a kínzást. A kapitány nem is hallgatott végig, hanem dühösen rám forrált:

— Ne hazudjon. Maguk bűnösök, mindig azt hazudozzák, hogy a rendőrségen megkínózzák a foglyokat.

Erre levezettek a cellámba, de utközben a detektívek jól összepofoztak, mert panaszkodni merészelttem.

A postalopás ügyében a budapesti rendőrség újabb nyomokra akadt. Jelentkezett Halász Henrik, a gyár-utcai postahivatal főnöke, aki elmondta, hogy ugyanolyan idegenek jártak az ő hivatalában, mint amilyenek a napokban több postán megfordultak és angolul kértek bélyegeket.

Aszódról azt jelentették a fővárosi rendőrségnek, hogy tegnap éjjel három idegen férfi, akikre a postalopással gyanúsítottak személyleírása ráillik, Buza Sándor mulatóhely tulajdonosnál nagy botrányt csaptak és több izben a tulajdonosra lőttek revolverből, de célt tévesztettek. Az idegenek azután elmenekültek. A rendőrség nyomozza a különös embereket.

Lónyay grófnő házassága

Nyilatkozat az új párról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Lapunk mai számában írtunk Lónyay Margit grófnő házasságáról, amelyet egy állítólagos urasági ispánna kötött. Mint most kiderül, a férj nem Kézdivásárhelyi Árpád, hanem Kisdy Vásárhelyi Árpád kir. gazdasági felügyelő, aki egyáltalán nem kopott és elszegényedett ifju, hanem egy régi jómódu nemesi család vagyonszarja.

Arad szomszédságában lakó egyik főszolgabíró ma fölkeresett bennünket és a következőket volt szives mondani a föltűnést keltett házasságkötésről:

— Lónyay Margit grófnőnek a férje nagyon jó barátom és mondhatom, teljesen téves az a budapesti információ, amely őt kopott urasági ispánnak vázolja. Ő Kisdy Vásárhelyi Árpád, aki a Vásárhelyiek ősi családjából származik. Neki és az apjának Komárommegyében és Szatmár mellett nagy földbirtoka van. Ő különben amióta iskoláit elvégezte, folyton állami szolgálatban van. Hosszu ideje kir. gazdasági felügyelő jelenleg Komáromban teljesít szolgálatot. A grófnővel különben Hunyadmegyében ismerkedett meg. Lónyay Margitnak a hunyadmegyei Farkadi községben nagy birtokai vannak. A grófnő nagyon gyakran tartózkodott Déván s ugyanakkor Vásárhelyi Árpád Hunyadmegye gazdasági felügyelője volt. Innét az ismeretség.

Lónyay Margit egyébként rendkívül könnyen kötött ismeretséget. Meglehetősen szabadgondolkodású urnő volt világi életében. Mint fiatal leány, folyton katonatisztek és általában előkelő urak társaságát kereste, akikkel örömmel töltött órákat is vig mulatozás közben. Az volt vezérelve: „Nem törődök a világgal, nem bánom akármit is mondanak rólam. Amíg élek, jól akarom magamat érezni.” Azt mondta, hogy nem szándékozik soha se férjhez menni. Amikor mostani férjével megismerkedett, akkor a vidám életmód következtében birtoka már hanyatlóban volt. Vásárhelyi Árpád, amikor már jó ismeretségben voltak, figyelmeztette arra, hogy ez az életmód nem vezet jóra, mert a birtoka teljesen elpusztul. Ugy látszik, a grófnő megszívelendőnek találta a gazdasági felügyelő intelmét és régi életmódjával szakítva, bevezett a esős, boldog családi élet révébe.

TANÜGY.

(—) Miniszteri elismerés az állami tanítóképző-intézetnek. A közoktatási miniszter rendelettel intézett Varjassy Árpád kft. tanácsos, tanfelügyelőhöz, hogy „fejezze ki az aradi állami tanítóképző-intézeti igazgatónak és a tanári testületnek a hivatásszerű tanítóképzés szolgálatában teljesített tervszerű, buzgó és sikeres munkásságáért elismerését. A miniszter megleghangu rendeletét azokra a jelentésekre vezetik vissza, amelyeket Sebestyén Gyula kir. tanácsos, országos szakfelügyelő és Gyulai Ágost dr., paedagogiumi tanár, miniszteri biztos az intézet tanulmányi rendjének és szellemének egy-egy heti alapos megfigyelése után a lefolyt iskolai év végén a miniszter elé terjesztettek.

(—) Tanulmányi ösztöndíjak. A közgyűlés a Salacz féle ösztöndíjat Gál Elemérnek, a főreáliskola VI. osztályu jeles előmenetelű növendékének, a Hertská-ösztöndíjat pedig Feisztmann Jánosnak, a polgári iskola II. osztályu kitűnő előmenetelű növendékének ítélte oda.

A város parlamentje.

Tisztviselők buja.

Arad, október 27.

Soha ilyen népes karzatot, mint a mai. Politikai viták, pikantériák nem tudnak a közügyek iránt ennyi érdeklődőt becsalni. Most egyéb is okozta. A karzat népe csupa városi tisztviselő, aki a fizetésrendezési javaslata sorsa felől jött érdeklődni.

— Maradt valaki benn a hivatalokban? — kérdezi az egyik városatyja nem egész indokolatlanul.

— Látod, — mondta Lukácsy Lajos a polgármesternek, — mennyire tartják be a rendeletet, amelyet a hivatalos órákról kiadtál! ...

Minden hiába. „Ütheti a kő a rántást” — mondja a költő, amikor a visegrádi lovagi tornát megzengi. Most pedig megeheti a méreg a tisztelt feleket, ha véletlenül ma van ügyes bajos dolga városában. Ma mindenki ott akar lenni, amikor a fizetéseket a városatyák egyesült erővel emelik.

Hát ez a látványosság nem következett be. Figus Albert alszámvevő, aki ez alkalomból ünnepies fekete redingót-ban foglalt helyet az előadók asztalánál, el se mondhatta exozóját, amikor Mittner József szólásra emelkedett.

— Kérem, — csöngött erősen az elnöklő polgármester, — tessék legalább az előadót meghallgatni.

— Minek az? — mondta Mittner. — Én azt akarom indítványozni, hogy az ügyet vegyük le a napirendről. Akkor az előadó munkáját megspóroljuk.

Ilyen simán mégsem ment. Hanem a vége mégis ez lett. Sorba állottak föl a szónokok és fejezték ki elégedetlenségüket. Mindegyik azt mondta, hogy a javaslatban nagyon kicsi a fizetések egy része, de úgy értette: a másik része meg nagyon nagy. Hát inkább ne legyen semmi a dologból.

— Ugy csináltak, — mondotta Virágh Lajos, — mint a Salamon király egyik asszonya. Ha az övé nem lehet a gyerek, vágják két darabra. Ne legyen egyiké se. Azért, mert a hivatalnokok egy részére nem jó a javaslat, ne kapja meg a többi se a fizetésrendezést?

A közgyűlés ezt nem mondta, — de gondolta. Az őszinteségnek általános hiányában még Avarffy Géza volt a legnyiltabb. Mindjárt a polgármesteri fizetésen ütközött meg:

— Kérem alázatosan, hiszen a polgármesternek itt olyan javadalma van, mint az államnál az osztálytanácsosnak.

— Nagyobb ur is a polgármester! — szölköztek közbe Avarffynak, aki nagyon elcsóválta a fejét ezen.

Végül azt proponálta:

— A városi tisztviselők a fizetésben ugyanolyan kvótát kapjanak, mint az állami tisztviselők.

— Semmilyen kvótát nem szavazunk meg! — kiáltotta közbe valakiből az ősz függetlenségi érzés. — Csodállak Géza, hogy te is kvóta-párti lettél.

Minél tovább folyt a vita, annál bizonyosabb lett, hogy a fizetésrendezési javaslatból ma nem lesz semmi. Pedig mindenik szónokból a tisztviselők iránt való jóakarát áradt ki. A karzaton az egyik tisztviselő fölsóhajtott:

— Csak ilyen nagyon ne szeretnének bennünket! Ha így fokozódik bennük a jóakarát: még a meglevő fizetésünket is leszálítják...

És eltették a javaslatot egy hónapra, a költészetével együtt. Addig a bizottság újra bizottságozhatik rajta — s novemberben megint megkezdődik a mai tojástánc. Vagy talán akkor több őszinteség lesz bennük. Ma csak a pipázóban kezdték meg ezt.

— Sok pénz az a száznegyvenezer korona, amit a fizetésrendezésre kívánnak. A város min-

den anyagi erejét nem ölheti a közigazgatásba. Ugy van ez, mint amikor a pap öt font húst vett és elvette. Hazajövet a miséről azt jelenti a szakácsné, hogy a hús eltűnt. „Hol van a hús?” „Hát kérem szépen, megette a macska”, — mondja a szakácsné. „Ide azzal a macskával”. A pap mérlegre teszi a macskát: ép öt font volt. „Hát az öt font hús már meg van, de hol van — a macska?” Így járhat a város, ha minden pénzét a tisztviselőkre költi; a tisztviselők meglesznek; de hol lesz — a város?...

Igy mondták el a pipázóban. Hogy ki: nem mondjuk el. Mert hátha ép az fogja a novemberi közgyűlésen a legjobban pártolni a fizetésrendezést?

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A lilium, színmű (B bérlet.)
Péntek: Lammermoori Lucia, opera. Yvonne de Treville fellétevel. (B bérlet-zűnet.)
Szombat: A szultán, operett. Új betanulással. (C bérlet.)

A lilium.

(Színmű 4 felvonásban. Iták: Pierre Wolf és Gaston Leroux. Fordította: Heltai Jenő. Bemutató előadás.)

A francia irodalom színpadi termékeiről a mi közönségünkben sajátos és nem valami kedvező vélemény formálódott ki az idők folyamán. Selejte, sokszor a drasztikummal határos pikantériákat impertáltak hozzánk és csak nagynéha jutott szóhoz egy-egy francia irodalmi kiválóság, mint Bernstein, Lavedau, Brioux. Annál nagyobb örömmel láttuk ma este két kiváló francia szellem poétikus színművét, A lilium-ot, mely dacára annak, hogy erős kézzel markol bele a társadalom büneibe, végig poétikus, finom, hangjában előkelő és végig érdekes. Pierre Wolf és Gaston Leroux a nő szerelmi jogát veszi védelmébe az örökös hangzóztatott becsülettel szemben. Boldogságot követel a nőnek, akit a férfiak önzése, a becsületről statuált nagyon is illuzorius értékű törvényei csak a társadalom által elismert formák között enged boldogulni. Christianet, aki szeretője lesz Arnault festőnek, a saját nővére, Odette védelmezi meg az apai és fivéri felháborodás ellen, az az Odette, aki éppen a ferde társadalmi törvények folytán maradt aggszűz, aki halálra sebzett szívvvel, martir arccal jár az emberek között, aki kínzó fájdalmait mindaddig leplezni tudta, míg a férfiúi önzés, a becsület fantomja hasonló sorsra nem akarja kárhóztatni nővérét, Christianet.

Odette, a boldogságot soha nem ismerő, szenvedő martir, lelkének minden elfojtott szenvedélyével kel a szerelmes nővér védelmére. Boldogságot, életet követel Christiannak, akit félt attól az emésztő, sivár sorstól, melynek ő az osztályosa. És mikor lopva, a szerelmesek után megy, akik szerelmes turbékolásban töltik az időt egy olasz fürdőhelyen, még ott is csak lesve gyönyörködik boldogságukban, ő, a letört fehér lilium, aki zokogva gyönyörködik imádott testvérenek boldogságában, abban a boldogságban, amiről ő csak álmodott, de amelyből az ő számára semmi sem adatott meg.

Szívhez szólóbb, szebb jelenetet kevés színműben láttunk, mint A lilium harmadik felvonásában, mikor Odette Christiane védelmére kel. A női lélek minden elfojtott keserősége, a boldogságról szőtt minden álma szavat talál ebben a mesterien megkomponált kitérésben és Novák Irén fenomenális művészetében olyan elementáris erővel hatott, hogy sokan könnyeztek Odette tragikumán.

A darabot nagy tetszéssel fogadta a közönség és a harmadik felvonás utáni ovációkból következtetve, még sok telt ház fog gyönyörködni A liliumban.

Az előadás gondos és kifogástalan jó volt. Novák Irén és Kápolnay Juliska egyformán művészi produkáltak és a sikerből öke: illeti meg a legnagyobb rész. Nagyon jó volt Arnault szerepében Dolly, bár kevesebb szentimentalizmussal még nagyobb hatást gyakorolna. Keszler, Várnay és Beregi elsőrangú produkáltak. Végtelenül bájos volt kis szerepében Harmath Józsa. Kis epizód szerepben mutatkozott be előnyösen Nádasy Mici. Teljesen kiritt a környezetből Tilgerné és Szegedy Józsa. H. G.

* A Kölcsey-egyesület első felolvasása november 5-én lesz a városháza nagytermében. A megnyitó felolvasáson az aradi hírlapírók kiváló tollú tagja, Farkas Ferenc színművészeti aktualitásokról fog szólni, Beregi Sándor, az aradi Nemzeti Színház népszerű művésze Kozma Andortól fog új verseket előadni, Szabó Ernő dr. főreáliskolai tanár és Szőlősi István irodalmi tárgyokról fognak értekezni. A felolvasás a Kölcsey-egyesület tagjainak ingyenes, nem tagok egy korona belépti díjat fizetnek.

* Látogatás Fedák Sárinnál. A nagykanizsai „Zala” egyik munkatársa arrajártában szombaton meglátogatta Fedák Sárin, az európai híri művésznőt. Tótszerdahelyi magányában, ahol Fedák Sári ép oly tökéletes háziasszonya egy kiterjedt és jól berendezett uri birtoknak, amely tökéletes és ünnepeit művésznője most már Bécsben a színpadnak. A művésznő, midőn a Zala munkatársa belépett, se nem dalolt, se nem énekelt, és nem is táncolt, hanem éppen ruhát szabott. E szerény foglalkozás közben keresetlen kedvességgel és egyszerűséggel beszélgetett el az őt illető dolgokról, melyek közül nyilvánosságra kíváncznak a következők:

A művésznő mindenekelőtt arra kérte a Zala munkatársát, caféolja meg azt a hírt, hogy birtokát eladja Kóburg Lujzának. Lehet, hogy a hercegnő érdeklődött a birtok iránt, de Fedák Sári Tótszerdahelyt sem a hercegnőnek, sem másnak nem adja el semmi pénzért. Anynyira nem, hogy legutóbb beregszászi házáat is eladta, ottani háztartását felosztatta és teljesen Tótszerdahelyre költözött. Ami szabad időt enged neki a színpad, azt mind itt tölti. Művészi terveiről is volt mit mondania a művésznőnek. Most várja a meghívót, mikor kell bécsi szerepléseit megkezdenie. Különben bécsi és berlini igazgatók pazarul fényes szerződésekkel kínálják, de mai szerződését az igazgató nem akarja felbontani.

* Az Uránia színház új műsora. Csütörtökön új műsort mutat be az Uránia színház, még pedig olyan érdekességekből összeválogatva, amelyek osztatlan tetszésre számíthatnak. A kincskereső Eldoradóját, Alaskát mutatja be az Uránia természet után készült mozgófényképben. Valamikor California volt a meggazdagodni vágyó emberek ígéret földje, ma Alaska az a föld, ahová az aranykereső emberek ezrei tödülnek. Ezt a különben rideg világot rendkívül érdekes felvételben ismeri meg a közönség. Egy másik amerikai kép a kanadai skysportot mutatja be. Az új műsoron is szerepel Bleriot budapesti felszállása és végül egy szenzációs dráma, Rateliff, mely nagy hatást fog tenni a közönségre. Az új műsor nagy tetszésre számíthat és a közönség ismét kiváló szórakozást talál az Urániában. 791

MEGHOSSZABBITJÁK Szendrei Mihály szerződését.

A szinügyi bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A városi közgyűlést megelőzőleg ma délután ülést tartott a törvényhatóság szinügyi bizottsága is. Az ülés, melyen a bizottság tagjai majdnem teljes számban vettek részt, Barabás Béla indítványára nevezetes határozatot hozott. Kimondotta a bizottság, hogy a közgyűlésnek indítványozni fogja Szendrei Mihály színházi igazgató szerződésének meghosszabbítását, még pedig úgy, hogy az 1911. októberben lejáró szerződést egyes módosításokkal még három évre kösse meg a szinigazgatóval és mellőzze a pályázat kiírását.

A szinügyi bizottság üléséről itt következő tudósításunk:

Varjassy Lajos polgármester, a bizottság elnöke először néhány kisebb ügyet terjesztett a bizottság elé. Szendrei igazgató kérelmére megengedte a bizottság, hogy Svärdström Valburg fellépése alkalmával a színházi helyáratok száz százalékkal felemeljék.

Barabás Béla dr. szólalt fel ezután. Szendrei szerződése — ugymond — 1911. októberével lejár. Tekintettel arra, hogy az aradi szin-társulat ma egyike a legkitűnőbb vidéki társulatoknak és művészi tekintetben felveszi a versenyt a vidék összes szintársulataival és tekintettel arra, hogy a színházi szerződés ideje most következik el, indítványozza, mondja ki a bizottság, hogy a közgyűlésnek javaslatot tesz arra nézve, hogy Szendrei szerződését minden pályázat kiírásának mellőzésével három évre meghosszabbítja. Indítványát megindokolja elsősorban azzal, hogy a szinigazgató, ha szerződése biztosítva van, sokkal jobb tagokat hozhat Aradra, mintha társulatának jövője még bizonytalan. De méltányosnak tartja a szerződés meghosszabbítását azért is, mert Szendrei személyével és társulatával kivívta a közönség általános megelégedését, mely ha ekép kifejezésre jut, növeli a társulat ambícióját is.

Wadovszky Gusztáv helyesli Barabás indítványát, de kéri annak kimondását, hogy a szerződés meghosszabbítását a város Szendrei személyéhez köti.

Lukácsy Lajos: Nem fogadja el az indítványt. A bizottság ellenőrző, felettes hatósága az igazgatónak, nem helyes tehát, ha most épp a bizottság, mintegy ezüst tálcán viszi Szendrei elé szerződésének meghosszabbítását. Ragaszkodik a pályázat kiírásához.

Stauber József nem ért egyet Lukácsy logikájával. Ha valakit elismerés illet, azt éppen felettes hatósága adhatja meg neki. De indokolva látja Barabás indítványát azzal is, hogy Pozsony város tárgyalásba bocsátkozott Szendreiivel a pozsonyi színház átvétele végett, már pedig ha Szendrei ezt a kedvező ajánlatot elfogadná, alig hiszi, hogy az aradi színház kapna olyan társulatot, mint a mostani. Krecsányi Temesvári, Krecsányin kívül pedig alig akad társulat, melyben olyan rendezett, konszolidált viszonyok és olyan erők volnának, mint az aradi szintársulatnál. Pártolja Barabás indítványát és kívánja, hogy az ellenvélemény nélkül jusson a közgyűlés elé.

Mandl Vilmos szintén elfogadja az indítványt. Majd Varjassy Lajos szólal fel és azt indítványozza, hogy a szerződés meghosszabbításával egyidejűleg tegyen a bizottság azon egyes módosításokat is, mert a négy évvel ezelőtt megkötött szerződés több tekintetben nem felel meg a mai viszonyoknak.

A szinügyi bizottság erre kimondotta, hogy Lóos Rezső elnökletével egy bizottságot küld ki, mely a szerződésen a szükséges módosításokat megteszi és ha ezeket Szendrei elfogadja, a szinügyi bizottság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy e szerződés alapján 1911. októbertől számított három évre a szinigazgató szerződését meghosszabbítsa. A bizottság tagjai lettek Mandl Vilmos, Lukácsy Lajos és Stauber József.

Bleriot kudarca Bukarestben

Felrobbant a motor.

Távirati tudósítás.

Arad, október 27.

Ma délután három órakor kellett volna Bleriotnak Bukarestben a román királyné előtt felszállani. A repülés azonban elmaradt, mert a gép motorja még felszállás előtt fölrobbant és hasznavehetetlenné vált. Közel száz ezer főnyi tömeg csalódottan hagyta el a mutatvány számára kijelölt helyet és később tüntetéseket rendeztek a felszállást előkészítő Automobil Klub előtt, visszakövetelve a befizetett díjakat. Bleriot nagy sajnálatának adott kifejezést a történetek miatt és megígérte, hogy a jövő hét első napjaiban felszáll, mert akkorra megérkezik az az új motor, amelyet táviralag rendelt Párisból.

Az izgalmas esemény részleteiről ezeket jelentik nekünk:

A délelőtti események.

Bleriot bukaresti felszállását óriási érdeklődés előzte meg. Nemcsak a fővárosnak, hanem Románia minden nagyobb községének lakossága valóságos Bleriot-lázban volt és a vidékről tegnap óta százával hozták a vonatok a közönséget. Tegnap egész éjjel esett az eső, ma reggel pedig tíz óráig igen hűvös, szeles és borult idő volt. Már úgy látszott, hogy a délután három órára kitűzött felszállást el kell halasztani. Tizenegy óra felé azonban a szél elállt, szép idő lett és a lapok külön kiadásban adták a közönség tudomására, hogy Bleriot a megállapított időben felszáll.

A reggeli lapok már jelentették, hogy Károly király betegsége miatt nem lesz jelen a felszállásnál. A király azonban arra kérte Bleriot-t, hogy e miatt repülését ne halassza el, mert a királyi család ugyanis meglekinti a felszállást. Erzsébet királyné ma reggel Sinajából Bukarestbe érkezett.

A próbafelszállás délelőtt 11 óra után volt. Ez pompásan sikerült.

A robbanás.

A felszállás helyén már déli egy órakor óriási közönség, több mint százezer ember, volt jelen. Háromnegyed kettőkor megérkeztek a gépészek, előhozatták a repülőgépet és megtették a repülésre szükséges előkészületeket. Az egyik gépész próbaképen felhuzta a motort. A propeller lassan fordult, mikor egyszerre nagy robbanás hallatszott. A következő pillanatban propeller darabok repültek a levegőbe. Egy nagy szilánk Pascu bukaresti mérnököt súlyosan megsebesítette.

A közönség között óriási riadalom támadt. A géphez közel állók ijedten futottak szét, a többiek pedig össze-vissza szaladgáltak. A legnagyobb bajt az okozta, hogy Bleriot még nem érkezett ki és a megijedt gépészek nem tudták megnyugtatni a közönséget. Tele-

fonáltak a királyi palotába, hogy a királynőt és a hercegeket a hercegnőket értesítsék a balesetről, de a királyi család már elindult a palotából. Végre néhány perc múlva megjelent Bleriot és nemsokára utána a királyi család is. Bleriot megmagyarázta a királynénak a baleset okát és sajnálkozását fejezte ki, hogy a felszállás elmarad.

Tüntet a közönség.

A közönség tömegeiben ezalatt nőttön-nőtt a zugolódás. A távolabb állók nem akarták elhinni, hogy baleset történt és lármázni kezdtek:

— Ez csak kifogás! Hazugság!

— Adják vissza a pénzünket! Becsaptak minket!

A láрма mindig hangosabb lett és a közönség magatartása kezdett fenyegetővé válni. A bukaresti román automobilklub tagjai erre a felrobbant motort, a propeller-darabokat a közönség közé vitték és mutogatták. Így nagynehezen a rendőrség segítségével végre sikerült a tömeget némileg lecsillapítani. A közönség egy része még ekkor is tovább lármázott, majd a városba ment és az Automobil-klub előtt nagy botrányt csapott.

— Követeljük a pénzünket! Becsaptak! — hangzottak újból a tömeg kiáltásai. Időközben értesültek arról, hogy Bleriot sürgőnyozott Párisba új motorokért, amelyek néhány nap múlva megérkeznek, úgy, hogy a felszállást hétfőn vagy kedden meg lehet tartani.

Bleriot nyilatkozatai.

Egy újságíró meginterjuvolta a balesetről Bleriot-t, aki ezeket mondta:

— A repülőgép és a motor, mellyel itt felakartam szállani, ugyanaz, mint amelyen Budapesten felszálltam. Bécsben más motort használtam. A baleset oka valószínűleg az lehetett, hogy a motor rosszul volt beillesztve és valószínű, hogy ha Budapesten még 2—3 percig a levegőben maradok géppemmel, ott ért volna utol a baleset, amely akkor bizony életemet is veszélyeztette volna. Egyelőre most Bukarestben maradok és hétfőn vagy legkésőbb kedden felszállok.

A bukaresti lapokhoz Bleriot a következő levelet intézte:

„Kérem a román közönségnek a véletlen és érthetetlen balesetért, amely repülőgépem motortját felszállás előtt érte, legmélyebb sajnálatomat kifejezni. Azonnal megtettem a szükséges intézkedéseket, hogy Párisból a lehető leggyorsabban két új motort küldjenek. Remélem, hogy hétfőn vagy kedden bemutathatom repülésemet a román közönségnek, amely mindig oly szimpatikus volt a francia nemzetnek és ezáltal a váratlan csalódásért gazdagon kárpótolhatom. Louis Bleriot.”

Bleriot nyilatkozatai némi megnyugvást keltettek a közönségben.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elített ügyvéd. Érdekes ügyben ítélkezett a napokban a kolozsvári ügyvédi kamara fegyelmi választmánya. Nagy Samu dr.-nak az ügyét tárgyalták. Alig egy pár évvel ezelőtt történt, hogy Nagy dr. — akit mindenki kiváló ügyvédnek ismert — elköltözött Kolozsvárról Marosujvárra. Az új otthonban igen jól érezte magát Nagy Samu. Az ügyvédi irodája hamarosan föllendült, ő pedig alig egy pár hónap alatt kedvelt alakja lett a marosujvári jobb társaságoknak. A Marosujvári Takarékpénztár ügyészevé választotta. Egy hónappal ezelőtt különös ügy rejtett mozzanatai kerültek napvilágra. A takarékpénztár egyik ügyfele ugyanis fölfedezte, hogy Nagy Samu dr. az ő 500 koronáját saját céljaira fordította. A kérdéses ember megbizta Nagy Samut, hogy vegyen föl az ő nevében 500 koronát a Marosujvári Takarékpénztár-

nál és ebből az összegből fizessen 400 koronát egy nagyenyedi banknak váltóadósságok fejében. Az ügyész fölvette a kölcsönt, de mint utóbb kiderült, egy krajcárt sem adott a nagyenyedi banknak. Egy párszor megújította az ügyfele váltóját a kérdéses banknál és ilyenkor természetesen maga fizette a kamatokat. Az elmúlt hónap folyamán azonban vagy elfelejtette a megújítást, vagy nem kapott haladékat: egy szóval a váltót pörölte a bank. Ekkor derült ki az ügy. A kolozsvári ügyvédi kamara fejelemi választmánya Nagy Samut 500 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A Haverda-pör ügyésze — rekedt. Megírtuk, hogy Winckler István szabadkai ügyész visszalépett a Haverda-ügytől.

Winckler dr. nyilatkozott visszalépéséről egy szabadkai újságíró előtt, akinek a következőket mondotta:

— A vádat nem képviselem tovább. A hir igaz, az iratokat már ma átadtam Pap Sándor dr. ügyész urnak, hogy tanulmányozza át őket.

— És mi volt ennek az elhatározásnak az oka?

— Semmi különös. Egyszerűen csak az, hogy nagyon meghültem és rekedt vagyok. Ez a rekedtség az oka annak, hogy nem képviselhetem a vádat. Olyan hatalmas bűnügynél, amilyen a Haverda-ügy, minden erőmre szükségem van. Így, rekedten nem tarthatok vádbeszédet.

— Szóval, ez az elhatározás nem tekinthető véglegesnek?

— Nem. Ha közben elmúlik a rekedtségem, akkor én szerepelek a tárgyaláson. Viszont, ha véletlenül Pap ügyész ur is gátolva lenne a vád képviselésében, akkor ő helyette is kirendelnék más valakit. A tárgyalás végződjek be minél előbb, ez a célom. A védők is ezt akarják.

— És elegendő idő ez a hét Pap dr.-nak arra, hogy az iratokat áttanulmányozza?

— Bőven elegendő. Egy hét alatt könnyen tisztába lehet jönni az egész ügygyel, amit úgy szólván mindenki ismer.

Hatszáz ezer koronás család.

A bányász sorsjegye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A budapesti rendőrség nagyszabású és rendkívül érdekes bűnügyben folytat most nyomozást. Arról van szó, hogy egy csikmegyei bányász hatszáz ezer koronával meg akarta károsítani bányásztársát, aki ezt a nagy summát két nappal ezelőtt nyerte az osztálysorsjátékon.

Csikmegye egyik falujában lakik Terjék Lajos egyszerű bányamunkás, aki néhány hónappal ezelőtt Kövecsi Domokos bányász közvetítésével egy osztálysorsjegyet vásárolt. Két nappal ezelőtt Kövecsi beállított Terjékhez.

— Te — mondta neki — örülhetsz. Kihúzták a sorsjegyedat kétezer korona nyere-ménnyel. Holtig nagyságos ur leszel. Add ide a sorsjegyet és mivel én ma ugyis Budapestre utazom, a pénzedet felveszem.

— Igazán? Nohát áldja meg kigyelmedet az isten, amiért így a javamat akarja.

— Alig távozott el Kövecsi, Terjék táviratot kapott egyik budapesti bankháztól, hogy az általa megvásárolt sorsjegy a főnyereményt, 602.000 koronát nyert.

Terjék a távirattal azonnal felszaladt a község házához és tanácsot kért mitévő legyen. A bíró azt tanácsolta a szerencsés bányásznak, küldjön azonnal táviratot a bankháznak, hogy a sorsjeggyel jelentkező embernek semmit se fizessenek ki, mert az csaló. Ma délelőtt azután jelentkezett Kövecsi a budapesti bankháznál.

— A nyereményemet akarom felvenni, — mondotta a világ legtermészetesebb hangján.

— Jöjjön délután, ilyen nagy summát nem tudunk hamarabb kifizetni.

— Vagy igen, — mondotta a székely alázatosan és eltávozott.

A bankház értesítette a történetéről a rendőrséget, ahonnét Sándor László kapitány ment ki a helyszínére a jegyzőkönyvet felvenni. A rendőrség emberei ezután lesbe álltak és várták Kövecsi jelentkezését, aki azonban estig nem jelentkezett.

HIREK.

A második keleti vasut.

Bedeusz Gusztáv báró cikke.

*

Arad, október 27.

A Pester Lloyd tegnap érkezett számában Bedeusz Gusztáv báró tollából érdekes tanulmányt közöl, melyben az író annak az eszmének érdekében száll sikra, hogy Közép-Európát a kelettel, nem a megbízhatatlan Szerbián, hanem Románián és Bulgárián át kell összekötni vasutvonallal. Ez lenne a második keleti vasut, mely Berlin—Oderberg—Budapest—Szolnok—Arad—Alvinc—Nagyszében—Vöröstornyi-szoros—Rimnic—Valcea—Pitesti—Kostesci—Roziari érintésével, Zimnicea és Listova között épült dunai hidon át keresztül szelné a Balkánt, Tirnova—Semerlinél érné el a már megépült keleti vasutat, mely Adrianopoltól vizs Konstantinápolyba.

A vasut építésének ügyét bécsi, berlini és bukaresti diplomaták már tárgyalták és elvi megállapodásra is jutottak.

Átszeli Magyarországot és a Balkán keleti részeit, miáltal nagy országrészeket kapcsol be a középeurópai forgalomba; a Tisza vidékét, Erdélyt, Romániát, Bulgária dunamenti részét, Kelet-Ruméliát. Csupa oly vidék, melyeket ma a déli Kárpátok választanak el egymástól. Óriási fellendülés keletkezne a vasut mentén, mely az országokat egymással és a világforgalommal hozza összeköttetésbe. Feltárná a nyugati országok részére eddig a világforgalomtól félreeső fogyasztási területeket.

A vasutvonal rövid időn belül át lenne adható a forgalomnak, mert jelentéktelen részekről eltekintve, már meg van építve. A legnagyobb építkezés, a mire még szükség lenne, az a dunai hid és ez is elkészíthető két esztendőn belül. Románia és Bulgária között kell épülnie. Bedeusz báró meg is jelöli a hid helyét. Zimnicea és Sistora között. Sürgeti az új vonal teljes elkészítését cikkében, azért, mert a szerb vonal soha sem nyújt elég biztonságot és kívánatosnak mondja a nemzetközi tárgyalások menetének gyorsítását.

A hid helyének kijelölése után — úgy mond — Németország, Magyarországot, Románia és Bulgária képviselői konferenciát tartsnak, hogy véglegesen megegyezésre jussanak e fontos vasutat illetőleg, mely a fő forgalmi vonalává válik Európának és feleslegessé teszi a mai keleti vasut második vágányának kiépítését.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 28-án az időjárás: elvélve csapadék, hűvösebb.

— Sztérényi József utazása. Ma este hét órakor Aradon átutazott Sztérényi József kereskedelmi államtitkár, aki kíséretével együtt a dédagyergyószentmiklósi vasut megnyitására utazott le Erdélybe. Az államtitkárt Fetter Géza h. üzletvezető és Steingassner Armin főfelügyelő fogadta az aradi állomáson. A küldöttséget vivő különvonat csak néhány percig tartózkodott Aradon.

— A tisztviselők fizetésrendezése. Annyi panasz hangzott el a városi tisztviselők fizetésrendezésére benyújtott polgármesteri tervezet ellen már a közgyűlést megelőzőben, hogy nem lepett meg senkit a törvényhatósági bizottság határozata, melylyel a tervezetet levette a napirendről és visszaadta a szervező bizottságnak azzal az utasítással, hogy dolgozza át, javítson rajta, különösen a 2000 koronán aluli javadalommal bíró tisztviselők javára és a november 15 ikén tartandó közgyűlés elé terjessze be javaslatát. Figus Albert alszámvevő, a távollévő Vannay Gyula tanácsnok helyettese, ismertette általánosságban a tervezetben lefektetett elveket, annak sarkalatos ujitásait a szervező bizottság által eszközölt változtatásokkal és a tanácsnok elfogadást ajánló javaslatával egyetemben. Az előadás alatt kialakult már a hangulat. A törvényhatóság tagjai nem árultak el lelkesedést a tervezet iránt. Az általános vita folyamán valamennyi felszólaló ellene sorakoztatott érveket. Elsőnek Nagy Sándor ítélte felette és rámutatva arra, hogy a VII. osztályból egész végig a X-ikig mostohán gondoskodott a tervezet épen azokról, kiknek sorsát a törvényhatóság, szociális lelkiismeretének megnyugtatóására, első sorban akarta javítani. A rendőrök, tűzoltók, szolgák törzsfizetésének megcsönkítése ellen fejezte ki tiltakozását és azt indítványozta, hogy a közgyűlés vegye le a napirendről a javaslatot, adja vissza a szervező-bizottságnak átdolgozás céljából. Somló Ármán dr. csatlakozott az indítványhoz. Avarffy Géza az osztályozás ellen emelt kifogásokat és azt javasolta, hogy az ne lépje túl azokat a kereteket, melyeket az állami fizetési szabályzat állapít meg, míg a javaslat eredendő és legnagyobb hibáját Nesnera Aladár ismertette. Nem lehet addig kielégítő fizetésrendezésről beszélni, — úgy mond, — míg a szervezeti szabályzatot előbb el nem készíti a törvényhatóság. Ennek hiányában soha sem lehet igazságos osztályozást eszközölni, mert az osztályozás ily módon, mint azt a javaslat teszi, kiöli a városi tisztviselők az ambiciót, aki tudja, hogy bizonyos számú év múlva eléri az emelkedés magaslatát. Ő is pártolta Nagy Sándor indítványát. A polgármester látva a hangulatot, maga kérte, hogy adják vissza a szervező-bizottságnak a tervezetet, mely a november 15 iki rendes közgyűlésre köteles elkészülni munkájával és akkor ezt és az 1910. évi költségvetést együtt fogja tárgyalni a közgyűlés. Szathmáry János indítványára kimondották, hogy a szervező-bizottság a legközelebbi napokban már megkezd munkáját.

— Előleptetések a hadseregben. Bécsből táviratozzák: A közös hadsereg Rendeleti Közlönye jelenti, hogy a király Károly Ferenc József főherceg dragonos főhadnagyot kapitánnyá, Schemua altábornagyot tábornokká, Vértesi-Weisz, Hrabar, Cankl, Gemmingy báró, Henike von Thewsburg és Matuska vezérőrnagyokat altábornagygyá, Dittrich Albert, Stegel-Steiner, Steinstädt, Gottl, Henriquez lovag, Wessely lovag, Mansbard, Nickel von Oppatar, Lehmann, Meister, Schmidt von Georgenegg, Altorjay, Paur, Tauschinski, Zimmermann, Achberger, Guszek, Glankirchen, lovag Winviczki ezredeseket vezérőrnagygyá nevezte ki. A király Tengler Tivadar altábornagyot várüzerségi felügyelővé nevezte ki, Johan von Schweger Frigyes altábornagynak pedig a tábornagyi címet és jelleget adományozta.

— Esküvő. E hó 30-án, szombaton délelőtt fél tizenkét órakor a Minorita-templomban Széll Lajos dr. aradi törvényszéki jegyző oltárhoz vezeteti Kabdebó Jozefin kisasszonyt, Kabdebó János dr. bájos leányát.

— **A Spitzer-hagyaték sorsjegyei és ékszerai.** Megirtuk, hogy néhai Spitzer Ignác unokanővéreinek, Geiringer Paulának hagyta különböző pénzintézeteknél elhelyezett sorsjegyeit és lakásában található ezüstnemeűeket. Minthogy a végrendeletben az osztrák-magyar bank aradi fiókja van letéthyül megjelölve és a leltározásnál ott értékpapírok nem voltak találhatóak, Geiringer Paulát a járásbíróság perre utasította. Perindítás előtt Geiringer Paula azt kérte a várostól, hogy méltányosságot gyakorolva adja ki neki a sorsjegyeket, mert a végrendeletben csak leírás hiba van, a sorsjegyek nem az aradi, hanem a bécsi főintézetnél vannak elhelyezve. Az ékszerek átengedéseért 1035 koronát ajánl fel. A jogügyi bizottság javaslatára a közgyűlés többsége úgy határozott, hogy a sorsjegyeket kiadja kérelmezőnek, míg az ékszereket 1035 korona lefizetése mellett engedi át.

— **Mähler György beszámoló beszéde.** Újszentannáról jelentik, hogy Máhler György országgyűlési képviselő vasárnap ott beszámoló beszédet fog mondani.

— **Ito herceg meggyilkolása után.** Pétervárról táviratozzák: Ito herceg meggyilkolása az összes orosz politikai körökben nagy izgatottságot keltett. A bűntény következményeiegyelőre beláthatatlanok. Az itteni japán nagykövetség tagjait a hír teljesen konsternálta. A nagykövetség épületén a lobogók félárboera vannak eresztve. Mint itt hirt jár, amely gyorsan csak lehet, új japán méltóságot fognak kinevezni, hogy a meggyilkolt helyett Kokoszeov orosz pénzügyminiszterrel tovább folytassák a tárgyalásokat.

— **A törökök elutazása.** Pozsonyból táviratozzák: A város fényes ünnepeket rendezett a török vendégek tiszteletére. Amidőn elutaztak, épp a pályaudvaron időzött Izabella főhercegnő, akit a törökök nagy ovációban részesítettek. Izabella főhercegnő erre magához kérte Tevfik Riza beyt, akivel francia nyelven hosszasan eltársalgott. Tevfik bey beszédet intézett a hercegnőhöz. Boldognak mondotta azt a nemzetet, amelynek főhercegnője a szegények és munkások szociális helyzetével is foglalkoznak.

Marchegből táviratozzák: A határon a török-magyar bucsuzásnál felemelő jelenetek játszódtak le. A török vendégek egymásután jöttek ki a vasuti kocsiokból és ölelkezve bucsuztak el a magyar kísérőktől. Az öreg törökök megáldották a magyar urakat. Kijelentették, hogy a török-magyar barátságot továbbra is hűséggel fogják ápolni. Mialatt ezek történtek, ott várt Bécs város küldöttsége is, mely Bécsből előre jött a törökök üdvözlésére. Oda akartak lépni a törökökhöz, azok azonban leintették őket és míg a beszállásra jelt nem adtak, nem állottak szóba az osztrákokkal, hanem folytonosan a magyar kísérőktől bucsuzkodtak.

— **A városatya választások.** A II. és III. kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságokat a közgyűlés határozata következtében november 14-én töltik be választás útján. A II. kerületben a választási elnök lesz Vizer Lajos, helyettes elnök Éles Béla dr., a III. kerületben elnök lesz: Bogdán Virgil dr., helyettes elnök pedig Steigerwald Alajos.

— **Faludi felolvasása a repülőgépjéről.** Mint említettük, Faludi Károly Pécsen tegnap délután felolvasást tartott a repülésről általában és a saját repülőgépjéről különösen. A felolvasás a belvárosi kath. kör nagytermében volt. A felolvasás keretében Faludi meggyőző módon illusztrálta a saját repülőgépjének helyességét, előnyeit, amelyekről nemesak szóval, hanem a pompásan működő modellekkal is meggyőzte a hallgatóságot úgy, hogy a közönség soraiban levő mérnökök és tanárok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak Faludi repülőgépjéről. A hibás rendezés folytán csak kevés közönség gyűlt egybe a felolvasás meghallgatására.

— **Kovács Klotild a börtönben.** Budapesti tudósítónk jelenti: A B. N. ma levelet kapott a gyűjtőfogházból, amelyben valaki megírja, hogy Kovács Klotild, akit Párvy Sándor szepesi püspök megzsarolása miatt jogerősen négy évi börtönbüntetésre ítéltek el, — most betegesen fekszik a rabkórházban. A levél szerint Kovács Klotildhoz állandóan papok járnak be, akik arra akarják bírni, hogy tegyen beismerő vallomást. Kovács Klotild tudvalevőleg azt vallotta, látta amidőn a püspöknél voltak, hogy a főpap enyelgett Hegedüs Saroltával, az ő barátnőjével. A levél szerint a püspök szeretné, ha a vallomás erre vonatkozó részét az igazságnak megfelelően Kovács Klotild önként vonná vissza, hogy így a püspök Rómában tekintetben tisztázhatná magát.

— **Aki a felesége helyett akarja leülni a bűntetést.** A komor, a méltóságteljes bírósági termekben nemesak a humor terem meg, hanem sokszor a legmélyebb megindulásig az ember szívébe markol egy-egy jelenet. A tegnapi büntetőtárgyalásnak is volt egy ilyen idillikus kis epizódja. Egy kisiparos házaspár tudatlanságból eladta a bíróságilag lefoglalt ingóságait s ezért sikkasztással vádolva állottak a büntető bíróság előtt. A bíróság úgy a férjet, mint a feleséget kénytelen volt elítélni, de a férj büntetését a novella értelmében felfüggesztette s így csupán az asszonyra kiszabott 3 napí fogház hajtandó végre. A tárgyalási elnök apróra elmagyarázza az öreg párnak az ítéletet s mikor már megértették, megkérdi, hogy megnyugosznak-e. Szegény anyóknak megerednek a könnyei, az egy szót sem tud szólni. A férje meg sokáig bámul maga elé, mintha keresni akarná a szavakat, vagy mintha bátorságot akarna meríteni ahhoz, amit mondani akar. Végre is hozzáfog:

— Hát én a magam részéről megnyugszom, de már megkövetem a nagyságos elnök urat, tesszen megengedni, hogy azt a 3 napot az anyjukom helyett már csak inkább én üljem le.

Az elnök szelid jósággal figyelmezteti az öregot:

— Nem lehet öreg. Az nem úgy megy. A büntetést annak kell letölteni, akire a bíróság kiróta.

A szelid szavak felbátorítják az öregot. Mag egy argumentummal próbálkozik előhozakodni.

— Instálom a tekintetes törvényurakat. Hiszen mi házastársak vónánk. Talán a törvénynek mindegy lenne, ha én ülöm-e le, vagy az anyjukom. Nem idegen ember szolgálna le érte a három napját. Aztán a gyermekeimnek meg nem mindegy. Mit csinálnak szegények, ha az anyjuk három napig nem lesz mellettük.

— **Megtagadott kérelem.** Az aradi automobil-gyár azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy egy hónapi időtartamra adjon kölcsön két autóbussz saszét ezer korona bérösszeg fejében, hogy azokkal Budapesten téglafuvarozást végezhesen. A közgyűlés a kérelmet nem teljesítette.

— **Junga Sebő.** Tudvalevőleg novemberben nevezték volna ki őrnagygyá Junga Sebőt, a szomorú emlékü századost. Minthogy azonban Junga bűnügye még nem nyert befejezést, az előléptetése is függőben marad. Junga rangfokozatának fentartása mellett, helyébe Kassai István székesfehérvári századost nevezték ki őrnagygyá.

— **Arad és a városok bankja.** A közgyűlés ma foglalkozott azzal a többször ismertetett beadvánnyal, melyben a „Magyar városok hitelintézetének” megalakítása céljából keresték meg Arad várost. A törvényhatóság a pénzügyi bizottság javaslatára napirendre tért a dolog felett, mert nem vár az intézménytől semmi javulást a városok pénzügyi helyzetére.

— **Arad mint lószorozó bizottsági központ.** A mai közgyűlésen napirend előtt Szudy Elemér interpelláció alakjában szóváltette a ceglédi II. lószorozó-bizottság áthelyezésének ügyét. Ezt a bizottságot tudvalevőleg a tavasszal elhelyezik Ceglédről. Szeged városa ajánlatot tett a hadügyi kormányzatnak, hogy a bizottságot oda helyezze át. Interpelláló megkérdezte a polgármestert, hajlandó-e ajánlatot tenni a hadügyi kormányzatnak, hogy a bizottság Aradra kerüljön, ami nagy gazdasági előnyt jelentene a városnak. Varjassy Lajos polgármester bejelentette, hogy még a múlt héten megtette az előterjesztést. Indítványára a közgyűlés megkérte Müller Károlyt és Barabás Bélát, hogy járjanak közbe a hadügyi kormányzatnál Arad város kérelmének támogatására.

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam.** Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— **Tulzsfolt raktár miatt női táskák, pénz és szivartárcák, cocus lábtörölők, cocus szőnyeg, parquetta és más háztartási kefeárak, tisztító szerek, haj, ruha és fogkefék, fogpor, mosdószappan és mindennemű illatszerek legnagyobb választékban és mélyen leszállított árban kaphatók Hegedüs Gyula üzletében Aradon, Andrássy-tér 15. 6418**

— **Szabó féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja.** Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító ültő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor és Hegedüs Gyula cégeknél. 3943

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére, házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 47**

A kiváló bór- és kálium-só-gyógyterás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényűknél, csontmegbetegedéseknél és hurutos bántalmaknál különösen.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Zsigmond-utca Václavtér Budapest, V. kerület.

Sirkoszoruk Mindszentek és halottak napjára

nagy választékban kaphatók, művirág és bádognál 1 koronától 20 koronáig.

Mécsesek sirok kivilágítására jutányos áron.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru-üzletében Arad, Szabadság-tér 21. Lengyel Testvérek házában.

Vidám esetek.

*
— Fővárosi levél. —

(Léwy és Luther.) A budapesti ágostai egyház kitűnő lelkésze beszélte el az alábbi mulatságos esetet, amely nemrég játszódott le a hivatalában:

Megjelent előtte egy zsidó és elmondta, hogy öt negyven évig Léwy Márkusnak hívták, de most fontos okokból úgy magát, mint a nevét sürgősen megszeretné kereszteltetni.

— Aztán milyen nevet választott a keresztelésben, Léwy ur? — kérdezte tőle a pap.

Léwy ur kihuzta magát és büszkén felelt:

— Luther Márton!

— Aztán miért épen az apostol nevét akarja fölvenni?

— Tetszik tudni, tiszteletes ur, a költséget akarom megtakarítani. *Miért varrassam én át a fehérneműmben a monogramot?!*

(Baron esetek.) A híres Baron professzor rendelőjében, amelyet a humornak valóságos legendaköre övez, még mindig dusan terem a tréfa. A minap Trencsénből lerándult egy fiatal izraelita polgártárs, hogy Baronnal megvizsgálta magát. Vetkőzés közben kiderült, hogy a messziről jött páciens akut viziszonnyban szenved.

— Mégis csak szemtelenség — förmedt rá a tanár az ő kedvesen nyers modorában, — hogy piszkosan mer hozzám jönni. Igazán megfürödhetett volna.

— Hiszen, doktorleány, ezt otthon is mondta már az orvos, de gondoltam, hogy mielőtt erre a lépésre elhatároznám magam, előbb megkérdezek egy specialistát.

A másik eset már régi, de még nem jegyezték föl. Ennek a hőse Paksról rándult föl a professzorhoz. Mikor átesett a súlyos operáción, Baron közölte vele, hogy a műtét fényesen sikerült.

— Tudtam, hogy megsegít az Isten, hálálkodott a zsidó Jehovának

Baront előntötte a düh és rákiáltott:

— Mondja, miért nem segítette meg magát az Isten Pakson?

(A misztikus vajda.) Egy gazdag külföldi pénzembernek pöre volt, amelyet magyar bíróság előtt kellett tárgyalatni. A bankár Pestre jött és egy hétfői napon megjelent Eötvös Károly irodájában, akinek hírét nevét, tüneményes talentumát hallomásból ismerte.

— Eötvös Károly urral szeretnék beszélni! — fordult az irodavezetőhöz.

— Lehetetlen, — válaszolt az irodát vezető ügyvéd — a képviselő ur most alszik. Tessék holnap jönni.

Kedden délben újra megjelent a külföldi ember az irodában, de a vajda ismét aludt. Szerdán elutazott, csütörtökön még nem jött meg; pénteken fontos magánügyekkel velt elfoglalva. A külföldi türelmesen bevárta még a szombatot, újra megjelent az irodában és mikor az irodavezető megint csak azzal fogadta, hogy Eötvös Károlylyal lehetetlen beszélni, az idegen a misztikus jelenségek meghatározó tiszteletével jegyezte meg:

— Miért kertetnek az urak? Vallják be, hogy Eötvös Károly csak egy fogalom!

A VÉRSZEGÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek újat állják, képezik

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni!

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Klub. Az ez évi téli idény alatt önálló Kaszinó helyiséget nem tart. Elősegítendő azonban tagjai társas érintkezését, megkereste az Aradi Mérnök és Építész Egyesületet közös helyiség használata érdekében. Arad e két jelentős társadalmi egyesülete e megkeresés alapján közös klubhelyiséget tart, illetve az Aradi Mérnök és Építész Egyesület a Központi szállodában levő kényelmes otthonát az Aradi Athletikai Klub tagjai előtt is rendes kaszinó helyiségeül megnyitotta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 27

Amerika változatlan. Kínálat mér ékelt, málmok tartózkodók. üzletelen, 5 fillérrel olcsóbb árak.

Az arak 50 kilométert számítva

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6 81—6 82	6 82—6 83
Ruza 1910. áprilisra	4 07—14 08	14 11—14 17
Zab 1910. áprilisra	7 61—7 63	6 63—6 64
Rozs 1910. áprilisra	10 12—10 13	10 22—11 23

Zárul 6 órakor.

Osztrák hitelrészvény	59 25
Városi villamos vasúti részvény	306 50

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi október hó 28-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

A lilium.

Színmű 4 felvonásban. Írták: Pierre Wolff és Gaston Leroux. Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

De Maizny gr. Kesztyer E.	Christiane	Kápolnay J.
Chabreloche Varnay Jenő	Odeite	Novák Irén.
Arnault Dely Lajos.	Den-se	Harmath J.
Gerard Beregi S.	Cernay	Ditrői Mór.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 október 28-án, csütörtök:

1. C-odaka sp. Humor. — 2. Nyomor. Dráma. — 3. Bleriot budapesti felszállása. Természet után. — 4. Oltálatlan szomszédok kacagató. — 5. Skyfutók Kanadában. Természet után. — 6. Ezer márkás pénzes levél. Humor. — 7. Cacao termelés. Ter eszet után. — 8. Alaska. Természet után. — 9. Rateliff. Szensációs dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

15%

árleszállítás!

1 kilogramm

valódi

BENS DORP-féle

hollandi

Cacao-por

elzárt eredeti dobozokban csak 6 korona 20 fillér. (Ezelőtt 7 korona 20 fillér.)

Tehát olyan olcsó, hogy ár tekintetében valamennyi gyártmánnyal versenyez.

Kiváló minősége, tápértéke és rendkívül kellemes íze pedig a világ összes gyártmányaival fölé helyezik. ::

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

SARG-féle 60
KALODONT
LEGJOBB
FILLÉR
FOE-CRÈME

Blériot jön

2544

most minden társaság beszélgetésnek napirendjére, a mi nem is csoda, hiszen immár valóra vált hosszú évezredek egyik legmerészebb álma a repülés. Ez a nagy téma, ez a tökéletesedés felé gravitáló izgalmas törekvés nemcsak a szakemberek százezreit serkenti újabb és újabb kísérletekre és tanulmányozásokra, de felkeltette a feladat nagy horderejénél fogva még a laikus közönség széles rétegeiben is a leglázásabb érdeklődést az aviatika nagy problémája iránt. Ugyszólván pár hónap alatt figyelemre méltó irodalmat teremtett ennek az irányzatnak a vehemens megmozdulása a hazai könyvtermelés piacán is, úgy hogy e téren most már kiváló művek állanak rendelkezésre. Erre való tekintettel jelentékeny példányszám-ban meghozattam

minden magyar és jelentékenyebb külföldi aviatikai (repülésre vonatkozó) művet, melyeket állandóan raktáron tartok.

Megjelent az 1910. évre szóló

Kincses kalendárium

mely tartalomra nézve fölülmulja az összes eddigi megjelent évfolyamokat.

A könyvpiac egyik legszenzációsabb ujdonsága

Dr. Bloch Iván

Korunk nemi élete,

tekintettel korunk műveltségére

című munkája, melynek német kiadásából két év alatt 60.000 példány kelt el.

Bolti ára füzve 14 korona.

Diszkötésben 16 korona.

Veszek tudományos könyveket, szépirodalmi műveket és egész könyvtárakat, valamint hangjegyeket a legmagasabb áron.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű és papírkereskedése, antiqariuma, kölcsönkönyvtára és kölcsönző intézete

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

(Fischer Elíz-palota.)

Telefon szám 885.

Kovács

kerestetik,

ki saját szerszámjával dolgozik. Ajánlatok az

4069

Iltyói Uradalmi Bérilőség

cimre

Iltyó, intézendők.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

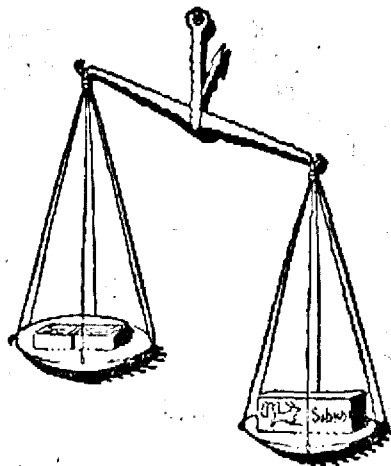
kikölesönöz, elad és felszerel

3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht

szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágy-ságában és olcsóságában.

5829

Október hó 15-én. Október hó 15-én.

Az első perjámosi

homokmészkeő téglagyár és mészégető

(Róser Mihály és Társai.) 3848

Aradi fióktelepe az Óvár-téren

folyó hó 15-én nyílik meg!

Megrendelések az Óvár-téri gyártelep irodájában már most elfogadtatnak.

Építetők és szöllőbirtokosok figyelmébe!

Pankotai Cementárugyár

Lengyel Sándor és Társa.

Elvállal:

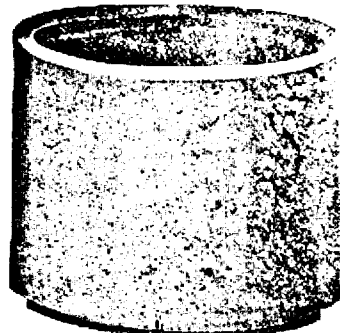
Vasbeton és Beton.

Isztálló etető és itató jászlak. Viz és törköly, stb. tartányok. Kutak és vízellátások. Utatörzsek és hidak, Csatornázások. Alapozások és minden a szakmába vágó munkák készítését a helyszínen.

Szállít:

Cementosöveket különböző méretekben. Kutacosöveket. Tetőfedő hornyolt oszlopokat. Vályukat különböző cölökre. Szöllőbirtokba eső, víz és permotező kádakat. Cementlapokat. Pincze fűdémeket. Portland cementet.

Telefon Pankota 9. sz.

5021

Ujdonság! Auer-gáz mindenütt!

Egyszerű kezelés! Bárhova azonnal alkalmazható. Csővezeték, telep nem szükséges.

Szabadalmazott gáz olaj lámpák.

Egyszeri töltés 14 órai égő időre. Nincs füst. Nincs szaga. Egyenlő égés lámpabél nélkül. Nem kell tisztítani. — **Külön osztály:** spiritusz és petroleum gáz gyorsfűzőkből, égető és forrasztó lámpák iparosoknak. Ujdonság spiritusz gáz vasalókban házi és ipari célokra. Nincs ruhakiégetés, főfájás, mint a szénvasalóknál, rögtön használatra kész, egyszerű kezeléssel.

80 gyertyafény erejű. Óránkénti fogyasztás 3 fillér. Gyönyörű fehér fényt ad. A fogyasztáshoz szükséges gázt a lámpa saját maga állítja elő, eszerint fölösleges gáz soha nincs.

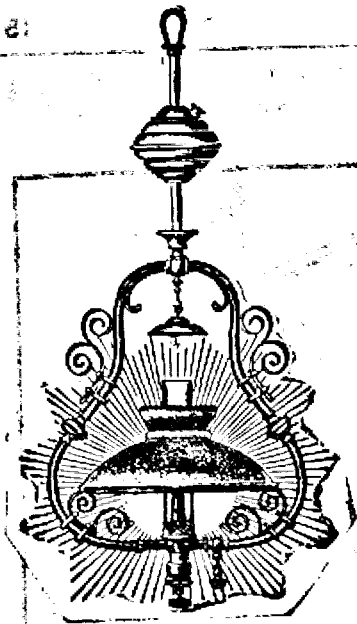
Robbanás ki van zárva! A lámpák (gazolinnal) vagyis könnyű petroleummal lesznek töltve, ami szinte általam rendelhető meg kölcsön kannákban vagy hordókban. 3708

Ezen lámpáim különféle formákban kaphatók, ugymint: lyrák, luszterek, kerti- és utcai-lámpák. — Különösen ajánlható ott, hol gáz- vagy villany nincs, termek, gyárak, szállodák, vendéglők, kávéházak, üzletek irodák, gyógytárak, iparosok, valamint magán lakások, villák kertek részére. — Kérjen árjegyzéket.

KAISER RUDOLF Arad, Vadászúrt-u. 4.

Sürgönycim: Kaiser, Arad.

Számos elismerő levél áll a n. 6. közönség rendelkezésére.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Eladó üzlet

Rőtös és rövidáru üzlet, felosztás folytán a teljes árukészlet és üzleti berendezés jutányos áron eladó. Cim: Fuchs F. és társa Pécska. 4048

Kis gyermeket

dajkaságba szoptatni is elfogad egy fiatal asszony. Cim a kiadóhivatalban. 4074

Kujeden

egy jóforgalmu üzlet italméressel átadó. Bővebbet Weiszberger Kujed, posta Buttyin. 4081

Egy molnár

alkalmazást keres vám őrlő vagy fix fizetéses malomban. Pályázom jó bizonyítványokkal. Ajánlatokat kérek: Zerlin Antal címen Hoszuszó, up. Lippa. 4075

Szenzációs zeneujdonság!

Megjelent Fráter Lóránd nótáskönyve, mely csakis Fráter-féle közkedvelt és legujabb, szebbnél szebb nótákat tartalmaz. E nótáskönyv 25 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyvészeneműkereskedése, Arad. 3911

Keresünk

két személyes családhoz bejárónét könnyű munkára. Cim Kölcsey-utca 9a. 4058

Egy fél hosszú

bő szabásu télikabát és blousok eladók. Teleky-utca 10.

Egy különbejáratu

csinosan butorozott szoba kiadó. Weitzer János-utca 14. sz. 1-ső emelet 11 ajtó. 4049

Egy tanuló

Soltész Andor hentes és mészárosnál azonnal felvétetik Kovaszinon. 4047

Boros Béni-tér 8. szám alatt

kiadó tizlethelyiség. Ugyanott betonozott pincék kiadók. 3991

Vidéken

egy ház kerttel, üzlethelyiség és jó forgalmu régi korcsmával szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4054

Egy német bonne

jobb fizetéssel, 2 kis leány gyermek mellé kerestetik. Boros Béni-tér 15. sz. ajtó 16. 4068

November 1-sőre

kerestetik egy szép két szobás lakás, összes mellékhelyiségekkel. Cim a kiadóhivatalban. 4050

Szöllőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásról Vass József fakereskedő Ujarad. 8839

Vidéki

vegyeskereskedés korlátlan italméressel, trafikál, házzal együtt eladó. Bővebbet Ehrenfeld Ignác fűszer nagykereskedésében Aradon. 4057

Megjelent

Bodrogi, Kár, kár, kár (Alkonyat száll a pusztára) című közkedvelt magyar népdala, zongorára 1 kor. 50 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. sz. 173

Varrodák figyelmébe

ajánlja

mérték könyveit Pichler Sándor

üzleti könyv, papír- és írószerkereskedése Arad, Szabadság-tér 1.

Az összes divatlapokra előfizetések elfogadtatnak. 2922

Eladó házak

Angyal-utca 13. és 27. sz. jól jövedelmező házak eladók. 3814

Kovaszinon eladó

egy 8. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Diamant Jenő

épület- és diszmű-bádogos.

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári flusko-lával szemben.) 1988

Telefon.

Pontos kiszolgálás.

Mindszentré koszoruk nagy választékban!

Uj virágüzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Aradon, Boros Béni-tér 1. szám alatt (dr. Ispravník-féle házban) egy a mai kor igényeinek megfelelő

virágüzletet nyitottam,

hol a modern kertészet minden ágában megfelelő kiszolgálásban részesül a t. közönség. — Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöztetnek.

Kertészeti telep: Arad, Török Gábor-utca 7. szám.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

LACZINA VENCEL

mű és kereskedelmi kertész. 408

BURZA és PERMOZER

uj mérleggyára és javítási műhely

Arad, Radnai-ut 23.

Telefon 604. sz.

Ajánljuk a n. 6. közönség szives figyelmébe ujonnan hitelesített tizedes mérlegeinket, vas- és rézsúlyokat.

Elfogadunk minden e szakmába vágó mérlegeknek és súlyoknak javítását és hitelesítését. 3969

A n. 6. közönség szives pártfogását kérve, kiváló teljes tisztelettel

BURZA és PERMOZER.

